

DE STER

December 1977

.77e Jaargang · Nummer 12

DE STER

Uitgave van
DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS
VAN DE HEILIGEN
DER LAATSTE DAGEN

December 1977
77e Jaargang · Nummer 12

Eerste Presidium:

Spencer W. Kimball
N. Eldon Tanner
Marion G. Romney

Raad der Twaalven:

Ezra Taft Benson Thomas S. Monson
Mark E. Petersen Boyd K. Packer
Delbert L. Stapley Marvin J. Ashton
LeGrand Richards Bruce R. McConkie
Howard W. Hunter L. Tom Perry
Gordon B. Hinckley David B. Haight

Adviseurs

Gordon B. Hinckley Marion D. Hanks
Marvin J. Ashton James A. Cullimore
L. Tom Perry Robert D. Hales

Redacteur kerkelijke tijdschriften

Dean L. Larsen

Redactie International Magazines

Larry Hiller, hoofdredacteur
Carol Larson, redactrice
Roger Gylling, designer

Redactie DE STER

George Ph. M. Kraanen,
Kerkelijk Vertaalbureau
Postbus 13042, 2502 Utrecht
Egon Fecher, Kerknieuws,
Porthstr. 5, D-6000 Frankfurt/Main 50
Harry Bohler, layout

Druk

Paul Giese KG, Offenbach/Main

Correspondenten

Ring Den Haag Nederland: J. Thiel,
Valeriusstraat 19, Vlaardingen 3170
Zendingsgebied Nederland Amsterdam:
F. W. Collé-Sirach
Parelvissersstraat 28, Apeldoorn
Zendingsgebied België Antwerpen:
D. Taselaar
Houwstraat 65, Opoeteren 3671

Abonnementen per kalenderjaar

(Op te geven via wijk/gemeente)
Fl. 20,- of 300 BF
Citibank Amsterdam 266 041 434
The Church of Jesus Christ LDS
Citibank Brussel 570 0300 314-60
The Church of Jesus Christ LDS
USA en Canada (zeepost): \$ 8.00

© 1977 by the Corporation of the
President of The Church of Jesus Christ
of Latter-day Saints. All rights reserved.

INHOUD

Boodschap van het Eerste Presidium: Dankbaarheid als kerstgeschenk. President Spencer W. Kimball	1
Ons voorland, de geestenwereld. Dale C. Mouritsen	3
Hoe wij onze kinderen kunnen leren een wederzijds gesprek met onze hemelse Vader te voeren. Stephen R. en Sandra Covey	9
Mormoons dagboek: „Tweeduizend mensen bidden voor jou”. Lyn Niemeyer	12
De vriend	
Het wonder van de lampion. Bernadine Beatie	13
Alle dagen kunnen kerstdagen zijn. Ginger Lyn	16
Kerstherinneringen van het Eerste Presidium	18
Het laatste kerstfeest van de profeet. Albert L. Zobell jr	23
Hongeren, dorsten en onderwijzen. Theo McKean	25
Klaar of niet, ik zal je leren. Boyd K. Packer	28

Dankbaarheid als kerstgeschenk

DOOR PRESIDENT SPENCER W. KIMBALL

Een van de geschenken die niemand anders dan wijzelf met het kerstfeest kunnen geven is een blijk van onze dankbaarheid. Bij deze zou ik dan ook mijn dank willen betuigen aan enkelen van hen die zich verdienstelijk hebben gemaakt. Zo dank ik mijn lieve vrouw en onze kinderen voor de voortdurende steun, die ik in de loop der jaren van hen steeds heb mogen ondervinden.

Verder ben ik veel dank verschuldigd aan mijn trouwe, bewame en fijne raadgevers, aan de Twaalf Apostelen, de Patriarch van de Kerk, en de leden van het Eerste Quorum der Zeventig, die allen dienst doen als bijzondere getuigen van de Heiland der wereld. Bovendien dank ik de Presiderende Bisschap, tot wier taak o. a. de zorg voor het stoffelijk welzijn van de armen en behoeftigen behoort. Ook de leden van de kerk zeg ik dank voor hun goedheid en milddadigheid.

Ik ben dankbaar gestemd jegens de profeet Joseph Smith, die zoveel jaren geleden in deze zelfde maand werd geboren. De wereld hoeft ons niet te vertellen wat voor een verbazend hoogstaand mens dat was, maar toch is het wel interessant kennis te nemen van wat de Russische schrijver Tolstoy eens heeft gezegd over de op last van de Heer Jezus Christus door de profeet Joseph Smith gestichte geloofsgemeenschap:

„Mormonen leren . . . niet enkel uitzien naar de hemel en de daartoe behorende heerlijkheid, maar ook op aarde zo te leven dat hun onderlinge maatschappelijke en economische betrekkingen op een solide leest zijn geschoeid. Als men gevolg geeft aan hetgeen deze kerk leert, kan de geestelijke opmars van dit volk door niets worden gestuit, daar hun vooruitstrevendheid geen grenzen kent. Er zijn in het verleden wel meer grootse bewegingen opgekomen, die echter zijn veranderd of vergaan voordat ze tot volle wasdom kwamen. Als het mormonisme tot de derde en vierde generatie ongewijzigd weet stand te houden, is het voorbestemd om de grootste macht te worden die de wereld ooit heeft gekend.“ (*Een wonderbaar werk en een wonder*, blz. 336.)

Ik ben ook dankbaar voor de groei van Gods koninkrijk op aarde. We hebben thans het grootste aantal full-time zendingen in dienst — ca. 26.000 — die ooit in de geschiedenis van onze kerk gelijktijdig werkzaam zijn geweest. Wat is in deze kersttijd nu toepasselijker dan de wetenschap dat er op het ogenblik zoveel fijne mensen op uit zijn om anderen die blijde boodschap te brengen, niet alleen dat Jezus werd geboren, maar tevens te verkondigen dat Hij leeft en zijn kerk en koninkrijk bestuurt?

De goede tijding van het evangelie breidt in deze tijd dat koninkrijk voortdurend uit met tienduizenden mensen, die de goddelijke zending erkennen van Jezus Christus, om Wie het in deze kersttijd gaat.

Het stemt ons ook tot dankbaarheid te zien hoe de heiligen met gulle hand in de vorm van vastengaven bijdragen tot de zorg voor armen en behoeftigen. Met het kerstfeest gaan onze gedachten onwillekeurig terug naar Jozef en Maria, voor wie geen plaats was in de herberg. Tegenwoordig zorgen wij er wel voor dat onze armen en behoeftigen niet veronachtzaamd worden. De heiligen doen dit op de door de Heer zelf aangegeven wijze.

Verder is het een bron van grote voldoening op te merken hoe een groot aantal van onze jonge mannen en vrouwen in onze tempels voor tijd en eeuwigheid in het huwelijk treden. Het percentage tempelhuwelijken heeft een sinds de eeuwwisseling ongekend hoog niveau bereikt.

Ook het percentage kerkleden dat geregeld onze avondmaalsvergaderingen bijwoont om naar de leer en boodschap van de Zaligmaker te luisteren, is toegenomen.

Broeders en zusters, u ziet dus hoeveel reden tot dankbaarheid wij hebben. Ik zeg onze hemelse Vader en u allen daarvoor dank. In deze dagen overpeinzen wij onze zegeningen, terwijl wij ons eveneens voorbereiden op het nieuwe jaar, waarvoor wij tot nieuwe besluitvorming en persoonlijke doelstellingen moeten komen. Deze gedeeltelijke inventarisatie van onze gemeenschappelijke zegeningen moet dienen om ons allen steeds dankbaarder en vastberadener te

stemmen. Wilt u in uw eigen familiekring hetzelfde doen? Tel uw zegeningen en betuig uw dankbaarheid jegens hem of haar, met wie u een eeuwige echtverbintenis hebt gesloten, uw kinderen en tegenover uw ouders, voor al hetgeen zij voor u doen.

Intussen, broeders en zusters, hoeft het ons niet te verbazen dat wij, als wij zo leven dat wij in Gods ogen meer genade kunnen vinden, door de wereld worden veracht of meer en meer van haar levensopvattingen gaan vervreemden. Het evangelie biedt ons niet alleen uitzicht op het eeuwige leven, maar doet ons ook een gezonde levenswijze in de sterfelijkheid aan de hand. Terwijl zovelen in de wereld de dood als het definitieve einde van alle hoop en verwachting beschouwen, getuigen wij van de werkelijkheid der wederopstanding. Er bestaat een even scherpe tegenstelling tussen onsterfelijkheid en eeuwig leven enerzijds en de zinloosheid van de wereld anderzijds, als tussen een rechtvaardige levenswijze en de in de wereld gangbare leefgewoonten. Laten wij ervoor zorgen dat er olie in onze lampen is. Laten wij ons leven zo inrichten dat de gave van de Heilige Geest daarin steeds bestendiger kan doorwerken.

Laat ons ook niet vergeten dat ware grootheid niet altijd een kwestie van rang of stand is, of men op grote of op meer bescheiden voet leeft, maar wat het geestelijk gehalte van iemands leven is. Zieleadel, of het niveau waarop wij leven, hoeft niet te zijn gebonden aan de omvang van onze werkzaamheden, maar wel aan de hoedanigheid van onze taakopvatting en aan de manier waarop wij ons van onze taken kwijten; waaruit deze ook mogen bestaan. Laat ons dan in deze geest onze tijd, onszelf en onze talenten wijden aan wat op dit moment werkelijk van belang is en onze beste krachten geven aan dingen die over duizend jaar nog altijd van betekenis zullen zijn.

Ook al kunnen er zich in de wereld soms ontmoedigende gebeurtenissen voordoen, toch zijn wij gehouden om niet alleen tijdens de kerstdagen, maar te allen tijde welgemoed te blijven. De Heer heeft ons zo menigmaal aangeraden, steeds met opgewekt gemoed door het leven te gaan, zoals in LV 61:36, waar Hij zegt:

„En nu, voorwaar zeg Ik u, en wat Ik tot één zeg, zeg Ik tot allen: Weest goedsmoeds, kleine kinderen, want Ik ben in uw midden en heb u niet verlaten.” En in LV 68:6:

„Weest daarom goedsmoeds, en vreest niet, want Ik, de Here, ben met u, en zal u terzijde staan; en gij moet getuigenis geven van Mij, namelijk van Jezus Christus, dat Ik de Zoon van de levende God ben, dat Ik was, dat Ik ben, en dat Ik zal komen.”

De Heer zal in ons midden zijn, Hij zal met ons zijn en ons terzijde staan, en Hij zal ons leiden.

In deze tijd van het jaar willen wij samen met zoveel anderen blijmoedig Jezus' geboorte vieren, hoewel wij weten dat Hij feitelijk in het voorjaar is geboren. De lente is een symbool van de hoop, die zij altijd met de komst van nieuw leven weer doet ontluiken. Hoewel de leden van onze kerk steeds graag deze kerstdagen met anderen mee willen vieren, blijven zij niet staan bij de aanvaarding van de werkelijkheid van Christus' geboorte, maar aanvaarden tevens de werkelijkheid van zijn opstanding. Wij weten immers dat

het door Christus volbrachte werk niet met het kruis op Golgotha geëindigd is, maar dat dit *doorging* tot aan de opstanding. Men kan geen echt christen zijn als men minder dan dat gelooft.

Hoewel er mensen zijn, die steeds bij het lijden en sterven van Jezus Christus blijven verwijlen als het punt waar alles om draait, weten wij dat Gods bedoelingen ten uitvoer werden gebracht en door niets werden verijdeld. Wij weten dat de hemelvaart vanaf de Olijfberg even werkelijk was als de geboorte in Bethlehem. Bovendien weten wij dat Christus met overweldigende macht en majesteit zal wederkomen, in tegenstelling tot zijn eerste komst als kind in een kribbe. Bij het overwegen van onze plannen om anderen nu en bij allerlei andere gelegenheden met geschenken te vereren, dienen wij te bedenken dat onze hemelse Vader ons de grootste van alle gaven geschonken heeft.

„En indien gij Mijn geboden onderhoudt, en tot het einde toe volhardt, zult gij het eeuwige leven hebben, welke gave de grootste van alle gaven Gods is.” (LV 14:7.)

Moge God ons zegenen met een toenemende waardering voor dit geweldige geschenk, en moge ieder van ons getuigen van waardering daarvoor in volle overgave aan zijn bedoelingen.

„Volg Mij,” heeft de Heiland gezegd. Nu beseffen wij dat het niet onmogelijk is Hem letterlijk te volgen. De kilometers die Hij op aarde heeft afgelegd kunnen wij allemaal nagaan, want Hij heeft ze stap voor stap in korte voetreizen afgelegd. Men kan ook nu nog van Jeruzalem naar Nazareth lopen, en vandaar naar de zee van Galilea. Men kan Jozef met Maria en Jezus volgen op hun vlucht naar Egypte. Men kan te voet naar de berg der verheerlijking gaan, en van Jeruzalem naar Bethlehem vice versa, naar de Dode Zee, naar Bethanië en naar de rivier de Jordaan. Dit alles kan men doen, maar het is niet de navolging die Hij van ons verwachtte. Hij bedoelde dat wij zijn lessen en zijn voorbeeld volgen moesten. Iedereen die gezond van lijf en leden is kan die kilometers te voet afleggen, die heuvels beklimmen en die rivieren en stromen doorwaden. Iets heel anders is het echter te zijn „zoals Ik ben” (zie 3 Ne. 27:27), zoals Hij tot de Nefieten heeft gezegd.

God zegene u in deze blijde, vreugdevolle kersttijd, en vrede zij met u, de vrede van Hem, die gezegd heeft:

„Ziet, Ik ben Jezus Christus, de Zoon van God. Ik schiep de hemelen en de aarde, en alles wat daarin is. Ik was bij de Vader van den beginne. Ik ben in de Vader, en de Vader is in Mij; en in Mij heeft de Vader Zijn naam verheerlijkt.

„Ik kwam tot de Mijnen, en de Mijnen ontvingen Mij niet. En de schriften aangaande Mijn komst zijn vervuld.

„Ik ben het Licht en het Leven der wereld. Ik ben de Alfa en de Omega, het Begin en het Einde.

„Daarom, wie zich ook bekeert en als een kindeke tot Mij komt, zal Ik ontvangen, want derzulken is het koninkrijk Gods. Ziet, voor hen heb Ik Mijn leven afgelegd en het weder opgenomen; bekeert u daarom en komt tot Mij, gij eindigen der aarde, en wordt zalig.” (3 Ne. 9:15, 16, 18 en 22.)

Ik weet dat God leeft, dat Jezus de Christus is, en dat het evangelie de goddelijke waarheid van alle eeuwen bevat. Dit getuigenis geef ik in de naam van Jezus Christus. Amen.

Ons voorland, de geestenwereld

(Ons eerstvolgende woonoord)

DOOR DALE C. MOURITSEN

Bij het beluisteren van, en deelnemen aan gesprekken, die door kerkleden in diverse regio's in klassikaal en gezinsverband worden gevoerd over het thema „na de dood, wat dan?” hoor ik onze mensen vrijwel altijd uiting geven aan tweeërlei gevoelens. Enerzijds koestert men een sterk verlangen om iets te weten te komen over ons voortbestaan hierna (dat wij verder „de geestenwereld” zullen noemen), terwijl er anderzijds vaak een verontschuldigende houding wordt aangenomen, omdat men met vragen op dit gebied zit. Alsof het hiernamaals een onbehoorlijk onderwerp van gesprek zou zijn!

Persoonlijk ben ik van mening dat bij bespreking van zo'n sacraal onderwerp een zekere schroom ons altijd past en dat voorzichtigheid hier zelfs geboden is. Dit geldt temeer, daar er in de moderne samenleving over die geestenwereld zoveel „populair-wetenschappelijke voorlichting” in omloop is, waarbij sensationele spookverhalen, duivelskunnestarij en andere duistere praktijken ter sprake komen. Het verlangen naar meer kennis over het leven hierna is overigens op zichzelf wel goed. De geestenwereld wordt immers bewoond door onze reeds gestorven geliefden, terwijl wijzelf daar binnenkort of mettertijd ook heengaan. Het is dan ook een even heilig als heilzaam onderwerp, dat als zodanig moet worden behandeld.

De profeet Joseph Smith heeft ons trouwens gezegd dat doel en bestemming van leven en dood onderwerpen vormen, die „de heiligen meer dan alle andere *dienden* te bestuderen,” zelfs „dag en nacht.” Dan vervolgt hij: „Als er iets is waar wij bij onze hemelse Vader rechten op kunnen doen gelden, dan is het wel op kennis van dit zo belangrijke onderwerp.” (Zie *Leringen van de Profeet Joseph Smith*, blz. 343 en 344, cursivering toegevoegd.)

Wij hebben dus recht op inzicht in de ware aard van ons bestaan, en tevens rust op ons de plicht hier een onderzoek naar in te stellen. Immers, hoe meer wij ons ervan bewust worden dat de geestenwereld een werkelijk bestaand verlengstuk van dit sterfelijke leven is, des te minder zullen wij geneigd zijn ons hart aan de schatten dezer aarde te verpanden.

Een van de mooiste geschiedenissen uit ons kerkelijk erfdeel, namelijk een belevens van president Heber J. Grant, wijst erop hoe een getuigenis aangaande het juiste verband tussen leven, dood en geestenwereld ons in droeve tijden tot vertroosting kan strekken, ons Gods bedoelingen beter

doet begrijpen en ons de eigenlijke aard van ons bestaan leert kennen. President Grant schrijft ergens het volgende:

„Ik ben met slechts twee zonen gezegend geweest. Eén daarvan is al op zijn vijfde levensjaar overleden, en de andere op zijn zevende. Deze laatste is aan een heupkwaal gestorven. Ik had van hem hoge verwachtingen en vurig gehoopt dat hij lang genoeg zou leven om het evangelie te kunnen verbreiden in binnen- en buitenland, en dat hij mij tot eer zou mogen strekken. Ongeveer een uur voor zijn dood droomde ik dat zijn reeds eerder overleden moeder hem kwam halen. Ze had een bode meegebracht, die ze verzocht de jongen mee te nemen terwijl ik lag te slapen. Nog steeds dromend, meende ik te ontwaken, waarop ik mij aan mijn zoontje vastklampte. Ik vocht met de bode die hem kwam halen en slaagde er tenslotte in hem aan diens handen te ontrukken. Tijdens die worsteling in mijn droom struikelde ik en viel bovenop mijn zieke zoon.

„Ik droomde dat ik juist op zijn pijnlijke heup terecht kwam, waarop het vreselijke gekrijs van het gekwelde kind me bijna dol maakte. Ik kon het niet meer uithouden en opspringend, holde ik de deur uit om zijn noodkreten niet te hoeven horen. Toen droomde ik dat ik buitenshuis gekomen, broeder Joseph E. Taylor tegenkwam, aan wie ik vertelde wat mij overkomen was.

„Hij zei: ‚Kijk, Heber, weet je wat ik zou doen, als mijn vrouw een van haar kinderen kwam ophalen? Ik zou niet tegenstribbelen en geen bezwaar maken om dat kind bij me te kunnen houden. Als een gelovige moeder is heengegaan, zal zij aan gene zijde van het graf wel weet hebben van het lijden en de zielesmart die haar kind hier nog zou moeten ondergaan. Ze kan dan weten of dat kind verder als invalide door dit leven moet gaan, of dat het voor hem beter en dus verstandiger is als hij van de kwellingen van dat leven zou worden verlost. Trouwens, als je er even bij stilstaat, broeder Grant, dat de moeder van die jongen destijds in de schaduwen des doods is afgedaald om hem het leven te schenken, dan is zij toch wel degene, wie het recht toekomt hem mee te nemen of bij zich te houden.’

„Ik zei: ‚Broeder Taylor, ik geloof dat je gelijk hebt. Als ze nu weer om die jongen komt, mag ze hem wat mij betreft gerust meenemen, en ik zal mij er niet tegen verzetten.’

„Nadat ik tot die conclusie was gekomen, werd ik gewekt door mijn broer B. F. Grant, die toen bij ons logeerde om 's nachts bij de kleine zieke te helpen waken. Hij riep mij in

Param

de kamer en zei dat mijn kind op sterven lag. Daarop begaf ik mij naar de voorkamer en ging bij zijn bedje zitten. Er stond een lege stoel tussen mij en mijn nog in leven zijnde echtgenote in. Ik bespeurde toen opeens de aanwezigheid van de overleden moeder van de jongen, alsof zij op die lege stoel zat. Ik sprak met niemand over die gewaarwording, maar wendde mij wel tot mijn tweede vrouw en vroeg: „Voel jij hier iets vreemds?” Waarop ze zei: „Jawel, ik ben er zeker van dat Hebers moeder hier tussen ons in zit te wachten, tot ze hem mag meenemen.”

„Nu meen ik van nature geen ongevoelig mens te wezen. Ik geloof dat ik meelevend van aard ben, daar ik als enig kind ben opgevoed en door mijn moeder met alle liefde ben omringd, die een vrouw maar aan een zoon kan besteden. Ik heb dan ook vaak met mijn vrienden meegescreid, vreugdetranen om hun geluk, en tranen van verdriet om hun ellende. Toch kon ik daar aan het doodsbed van mijn kleine jongen zitten en hem zien sterven, zonder er een traan om te laten. Mijn tweede vrouw, mijn broer en ik hebben toen in mijn woning een liefelijke, vredige en hemelse sfeer waargenomen, waarvan een sterkere invloed uitging dan ik ooit van mijn leven heb ondervonden.” (*Improvement Era*, juni 1940, blz. 330, 383.)

Volgens de leer van onze kerk is de geestenwereld een verblijfplaats voor allen die gestorven zijn, in afwachting van de opstanding, waarbij hun lichaam onafscheidelijk met hun geest herenigd zal worden. Dit is dus niet de plaats waar God de Vader, de verrezen Heer en andere opgestane wezens wonen. Het is meer een tussenstadium of voorlopige staat, waarin de geesten der mensen hun opstanding afwachten. Het is een bepaalde sfeer, waarin deze van hun lichaam ontdane geesten vertoeven in de een of andere toestand, die geheel verschillend kan zijn en in overeenstemming is met hetgeen zij tijdens hun sterfelijk bestaan hebben verdiend. Ten aanzien van die verschillende staten heeft Alma zijn zoon Corianton eens voorgehouden wat een engel hem had bekendgemaakt, nl. „dat de geesten van alle mensen, zodra zij uit dit sterfelijke lichaam zijn heengegaan, ja, de geesten van alle mensen, hetzij goede of boze, huiswaarts worden geleid naar die God, Die hun het leven heeft gegeven.” (Alma 40:11.) Dat wil niet zeggen dat zij dan ook letterlijk in Gods tegenwoordigheid komen, of meteen naar de planeet waarop Hij zetelt worden gebracht, maar wel naar de geestenwereld. (Zie *Answers to Gospel Questions*, door Joseph Fielding Smith, uitgave Deseret Book Company van 1958, deel 2, blz. 84-87.)

Dan vervolgt Alma: „En het zal geschieden, dat de geesten van hen, die rechtvaardig zijn, in een staat van gelukzaligheid worden ontvangen, die paradijs wordt genoemd, een staat van rust, een staat van vrede, waarin zij van al hun moeiten en van alle zorg en smart zullen uitrusten.” (Alma 40:12.)

Moroni overpeinsde kort voor zijn dood zijn ingang tot diezelfde gezegende staat in de geestenwereld, toen hij schreef: „Spoedig ga ik in het paradijs van God rusten, totdat mijn geest en lichaam zici: wederom zullen verenigen, en ik zegevierend door het hemelruim word gevoerd om u te ontmoeten voor de aangename rechterstoel van de grote

Jehova, de Eeuwige Rechter van levenden en doden.” (Moroni 10:34.)

Niet alle mensen kunnen echter aanspraak maken op de rust van dat paradijs. Ter verduidelijking vermeldt Alma erbij: „En het zal geschieden, dat de zielen der goddelozen, ja, die zondig zijn — want zie, zij hebben part noch deel aan de Geest des Heren, want zie, zij verkozen boze werken boven goede; daarom kwam de geest des duivels in hen en nam hun woning in bezit — in de buitenste duisternis zullen worden uitgeworpen; daar zal geklaag en wening en knersing der tanden zijn; en dit tengevolge van hun eigen ongerechtigheid; zij waren door de wil des duivels gevangengenomen.” (Alma 40:13.)

Zoals dit paradijs niet de eeuwige woonplaats der rechtvaardigen is, zal ook de hel in de geestenwereld niet voor goed de verblijfplaats der onrechtvaardigen wezen. Joseph Smith vermeldde in de beschrijving van zijn visioen der testiale wereld o. a.: „Dezen zijn het, die niet van de duivel zullen worden verlost tot aan de laatste opstanding, totdat de Here, namelijk Christus, het Lam, Zijn werk zal hebben voleindigd,” (LV 76-85) en verder: „Dezen zijn het, die ter helle worden nedergeworpen en de toorn van de Almachtige God ondergaan tot de volheid der tijden, wanneer Christus alle vijanden onder Zijn voeten zal hebben onderworpen, en Zijn werk zal hebben vervolmaakt.” (LV 76:106; zie ook Openbaringen 20:13.) Deze helse staat in de geestenwereld zal voor iedereen zijn afgelopen, als de mensen uit de doden worden opgewekt. Dank zij de verzoening van Christus, zullen zij daar uiteindelijk uit worden verlost. Alleen zij die „nog onrein” gebleven zijn, (nl. de zonen des verderfs), blijven dan in de hel, maar dat is een andere plaats dan waar zij in de geestenwereld vertoefden. (Zie LV 76:43-49.) Na de opwekking van deze „zonen des verderfs” zal het ganse geestenrijk geen bewoners meer hebben. (Zie *Mormon Doctrine* door Bruce R. McConkie, tweede uitgave, blz. 762.)

De geestenwereld wordt door Petrus aangeduid als „de gevangenis,” en dat is het voor bepaalde mensen ook inderdaad. (Zie 1 Petrus 3:18-20, 4:6.) Het is echter in hoofdzaak een plaats, waar geleerd en gewacht moet worden, en geen oord vol kwelling. Hier zullen diegenen worden onderwezen, die tijdens hun sterfelijke leven niet in de gelegenheid waren het evangelie te ontvangen, en ook zij die het ten dele wel vernomen, doch verworpen hebben. President Lorenzo Snow, de toenmalige president van de Raad der Twaalf, heeft in 1893 tijdens een algemene conferentie verklaard, er vast van overtuigd te zijn „dat, wanneer het evangelie aan de geesten in de gevangenis verkondigd wordt, de resultaten van die prediking veel gunstiger zullen zijn dan die welke door de evangelieverkondiging van onze ouderlingen in dit leven worden geboekt. Ik geloof dat er feitelijk in het geestenrijk maar zeer weinigen zullen zijn die het evangelie niet met blijdschap zullen aannemen als het hun daar wordt gebracht. De omstandigheden daarvoor zullen er duizendmaal gunstiger zijn.” (*Millennial Star*, 56:50.)

Kortom, de geestenwereld is een tijdelijk woonoord voor de geesten van alle mensen, hetzij ze goed zijn of slecht. Zo kwam het dat Joseph Smith kon verklaren: „De recht-

vaardigen en onrechtvaardigen gaan allen tot aan de opstanding naar dezelfde wereld der geesten." (*LvdPJS*, blz. 329.)

Toch hebben sommigen zich afgevraagd waarom Christus de stervende boosdoener aan het kruis heeft beloofd dat deze na zijn dood met de Zaligmaker in het paradijs zou samenzijn. De profeet Joseph Smith leerde dienaangaande het volgende: „De vertalers (van de Engelse ‚King James’ bijbel) hebben hier het woord paradijs gebruikt, maar wat verstaan wij onder ‚paradijs’? Het is een modern woord, dat in het geheel niet de betekenis heeft van het woord, dat Jezus oorspronkelijk gebruikte. Tracht nu het oorspronkelijke woord eens te vinden. (Dat is een speld in een hooiberg.) Hier is werk voor u, gij geleerden. Het oorspronkelijke woord in het Grieks, waaruit het is vertaald, betekent in het geheel niet ‚paradijs’, maar het luidde: ‚Heden zult gij met Mij in de wereld der geesten zijn.’ Nu zal ik u alles hierover mededelen en al uw vragen beantwoorden. Petrus zegt ons, dat Hij (Jezus Christus) heenging en predikte in de geestenwereld (‚geesten in de gevangenis’, zie 1 Petr. 3:19), zodat zij, die het Evangelie wilden aanvaarden, het konden ontvangen door het plaatsvervangend werk der levenden” enz. (*LvdPJS*, blz. 327-328.)

De profeet heeft hier bovendien het volgende van gezegd: „Het Griekse woord ‚hades’ en het Hebreeuwse woord ‚sheol’ hebben dezelfde betekenis, namelijk ‚wereld der geesten.’ Hades, sheol, paradijs, geesten in de gevangenis betekenen alle hetzelfde, namelijk ‚wereld der geesten.’” (*LvdPJS*, blz. 329.)

Deze door de profeet gegeven toelichtingen leren ons de woorden van de Heiland beter begrijpen.

De laterdaagse openbaringen verhelderen tevens ons begrip van de aard van het bestaan in deze geestenwereld. Zo zijn geesten ten eerste tastbare wezens. President Brigham Young heeft hierover eens gezegd: „Geesten zijn evenzeer met elkaar vertrouwd als lichamelijke mensen onderling, hoewel eerstgenoemden zo’n verfijnde lichaamsstructuur hebben dat het ontastbare wezens zijn voor onze uit grovere stof bestaande lichamelijke substantie (materie).” (*Discourses of Brigham Young*, blz. 379; zie ook LV 131:7-8.) Uit een oogpunt van plaatsing heeft de profeet Joseph ons geleerd dat de geestenwereld ons zeer nabij is. In een bij een begrafenis door hem gehouden redevoering betoogde hij dat „de geesten der rechtvaardigen worden verhoogd om een groter en heerlijker werk te volbrengen. Daarom is het voor hen een zegen, wanneer zij naar de geestenwereld gaan. Omgeven door een vlamvend vuur zijn zij niet ver van ons verwijderd.” (*Leringen van de Profeet Joseph Smith*, blz. 345-346.)

Een door president Lorenzo Snow tot de sterfelijkheid teruggeroepen zuster, die de geestenwereld had bezocht, had hetgeen de profeet leerde persoonlijk ondervonden. Ze zei: „Sommigen informeerden naar hun vrienden en verwanten op aarde. Mijn eigen neef was er ook bij. Hij vroeg mij hoe het met zijn ouders ging, en zei dat het hem verdriet deed te horen dat een paar jongens uit onze familie tabak, sterke drank en vele andere dingen gebruikten die schadelijk voor hen waren.” (*Raised from the Dead*, (Uit de dood herrezen),

de geschiedenis van Ella Jensen, door LeRoi C. Snow, voorkomende in de *Improvement Era* van november 1929, blz. 974.) Inderdaad bekommeren onze gestorven geliefden zich ten zeerste om ons welzijn en geluk. Ze kunnen dan ook zo nodig worden aangewezen om waarschuwende, vermanende of leerzame boodschappen aan ons over te brengen. (Zie *Gospel Doctrine* van Joseph F. Smith, blz. 436.)

President Young heeft bevestigd dat de geestenwereld „zich hier op aarde bevindt.” (*Discourses of Brigham Young*, blz. 376.) Tijdens een onlangs gehouden algemene conferentie verklaarde president Ezra Taft Benson dat „de geestenwereld niet ver weg is. Soms wordt de sluier tussen dit leven en dat aan gene zijde zeer dun. Onze heengegane geliefden zijn niet ver van ons.” (*Ensign* van juni 1971, blz. 33.)

De geestenwereld is blijkbaar opgenomen in de natuurlijke en vormt daarmee één geheel. De aarde zelf heeft ook een geest in zich, evenals onze natuurlijke lichamen zijn beziel. Ouderling Parley P. Pratt schreef eens dat de geestenwereld „hier is, op dezelfde planeet waarop wij zijn geboren, of m. a. w. de aarde en daarmee vergelijkbare wereldbollen hebben zowel een eigen inwendige of geestelijke sfeer als een uitwendige, stoffelijke of aardse verschijningsvorm. Deze laatste wordt bevolkt door tijdelijke tabernakelen of omhulsels, de eerstgenoemde door van die lichamelijke omhulsels ontdane geesten. Er is tussen deze beide sferen een afscheiding geplaatst, alsof er een ondoordringbaar gordijn tussen die beide werelden hangt, waardoor al wat zich in de geestelijke sfeer bevindt onzichtbaar is gemaakt voor allen die zich in de gewone stoffelijke sfeer bevinden.” (*Key to Theology*, verschenen bij de Deseret Book Company, 9de uitgave van 1965, blz. 126-127.)

Rechtvaardige mensen zijn in de geestenwereld blijkbaar precies als hier georganiseerd, in gezinnen en quorums ingedeeld. Het priesterschap werkt daar evenals hier. President Brigham Young zegt ergens: „Als onze hun roeping getrouwe ouderlingen, die dit priesterschap dragen, de geestenwereld ingaan, blijven ze bekleed met dezelfde macht en het priesterlijk gezag dat ze bezaten, toen ze nog in hun sterfelijke staat verkeerden.” (*Discourses of Brigham Young*, blz. 132, zie ook LV 124:130.) De zegeningen van het priesterschap zijn dus in de geestenwereld aanwezig. Een van onze ouderlingen, die aan gene zijde van het graf heeft vertoefd en vervolgens tot dit leven is teruggekeerd, maakte als volgt melding van de orde die hij daar zag heersen:

„Terwijl ik in de geestenwereld was, bemerkte ik dat de daar aanwezige mensen druk bezig waren. Bovendien verliepen hun werkzaamheden volgens een perfecte organisatie en was iedereen volkomen voor zijn taak berekend. Het kwam me voor dat hun activiteiten een voortzetting waren van het werk dat wij hier doen, zoiets als rondreizen van de ene ring naar de andere om alles te regelen. Er was niets dat mij bijzonder vreemd aandeed, omdat alles heel vanzelfsprekend leek.” (Peter E. Johnson, *Relief Society Magazine* van aug. 1920, blz. 455.) Ella Jensen had bij haar bezoek aan de geestenwereld een soortgelijke ervaring opgedaan. Ouderling Rudher Clawson, een voormalig (inmiddels overleden) lid van de Raad der Twaalf, heeft in een toe-

spraak over haar belevenissen in de geestenwereld gezegd dat er „een gids was om haar op te vangen, en die haar heeft rondgeleid in een zeer groot gebouw, waarin vele mensen waren, die allemaal uitermate druk bezig waren, zonder dat er ook maar iemand was die zich nergens mee onledig hield.” (LeRoi C. Snow, *Improvement Era*, okt. 1929, blz. 977.) Het is evenwel mogelijk dat niet alle mensen in de geestenwereld op deze wijze zijn georganiseerd, daar niet iedereen de voor verhoging noodzakelijke verordeningen heeft ontvangen.

Nadat ook hij een ervaring had opgedaan die verband hield met de geestenwereld, gaf president George Albert Smith de volgende beschrijving van het door hem aanschouwde deel van die wereld:

„Op zekere dag . . . verloor ik het bewustzijn in zoverre, dat de omgeving waarin ik mij op dat moment bevond als het ware wegviel en ik waande mijzelf in de geestenwereld. Het was alsof ik met mijn rug naar een groot, prachtig meer gekeerd stond. Vóór mij verrees het geboomte van een imposant woud. Er was geen mens te zien, ook geen boot op het meer of enig ander zichtbaar teken dat erop wees hoe ik daar terechtgekomen was. Het was mij te moede alsof ik besepte dat mijn werk in de sterfelijkheid ten einde was en dat ik nu was thuisgekomen. Ik begon eens rond te zien of ik iemand kon vinden. Niets wees erop dat daar iemand woonde; vóór mij zag ik alleen die prachtige, hoge bomen en achter mij lag dat schitterende meer.

„Toen ik op verkenning uitging, vond ik al spoedig een pad door de bossen, dat sporadisch gebruikt scheen te worden en bijna geheel door gras overwoekerd was.” President Smith volgde dat spoor, en na enige tijd ontmoette hij zijn grootvader, met wie hij een gesprek voerde. (*Improvement Era*, maart 1937, blz. 139.)

In de geestenwereld komen kennelijk geen zuigelingen of kinderen voor. Allen die daar verblijf houden hebben de gedaante van volwassen mannen en vrouwen, dezelfde verschijningsvorm die zij vóór hun geboorte in de sterfelijkheid bezaten. De geesten van in hun prille jeugd gestorven kinderen nemen na hun dood onmiddellijk weer de volwassen gestalte aan, waarmee zij voorheen in de geestenwereld vertoefden. Wanneer zij echter bij de opstanding hun eigen lichaam terugkrijgen, komen ze natuurlijk als kinderen tevoorschijn, die vervolgens door rechtvaardige en fatsoenlijke ouders tot volwassen mensen zullen worden opgevoed. Joseph F. Smith, een van onze vroegere kerkpresidenten, heeft dit zo uitgelegd:

„Voordat wij onze kinderen krijgen, hebben zij een onsterfelijke geest, die na hun lichamelijke dood nog net zo is als voordat zij op aarde kwamen. Ze zijn zoals zij er zouden hebben uitgezien als ze lang genoeg in het vlees geleefd hadden om op te groeien tot volwassenen, of als hun natuurlijke lichaam zich had kunnen ontwikkelen tot het ten volle de grootte van hun geestelijke gedaante had bereikt. Als u een van uw voortijdig overleden kinderen te zien krijgt, verschijnt het misschien in de kinderlijke gestalte, waarin u het kunt herkennen. Verschijnt het u echter als een boodschapper die u een belangrijke waarheid komt bekendmaken, dan zal het u wellicht vergaan als bisschop

Edward Hunter, wiens zoon, (die in zijn prille jeugd gestorven was) als geest aan hem verscheen in de gedaante van een volwassen man. Hij openbaarde zich daarbij aan zijn vader met deze woorden: ‚Ik ben uw zoon.’

„Bisschop Hunter begreep dit niet. Hij ging dus naar mijn vader (de broer van de profeet Joseph Smith) en vroeg hem: ‚Wat heeft dat nu te betekenen, Hyrum? Ik heb mijn zoon als kleine jongen moeten begraven, maar nu is hij mij in volwassen gedaante verschenen, een keurige, fijne jongeman, die verklaarde dat hij mijn zoon was. Wat wil dat zeggen?’

„Mijn vader (de patriarch Hyrum Smith dus,) zei daarop dat de geest van Jezus Christus reeds vóór zijn geboorte in deze wereld volwassen was, en dat ook onze kinderen in de geest al volkomen tot volwassenheid gekomen waren voordat zij in de sterfelijkheid op aarde kwamen. Diezelfde volwassen gedaante zullen zij ook na hun overlijden terugkrijgen en zo zullen zij er eveneens uitzien na hun opstanding, wanneer zij hun zending hebben volbracht.” (*Gospel Doctrine*, Deseret Book Company, 5e uitgave van 1939, blz. 455.)

Sommige mensen tobben erover dat jonggestorven kinderen klaarblijkelijk hun kansen op levensgeluk als verkering, huwelijk e.d. hebben gemist. In openbaringen inzake het leven in de geestenwereld wordt ons echter verzekerd dat normale menselijke verhoudingen, die tot eeuwige verzegelingen kunnen leiden, ook in het hiernamaals gewoon voortgang vinden. Ouderling Melvin J. Ballard heeft zich dienaangaande eens als volgt uitgelaten:

„U, moeders van gestorven kindertjes, piekert er niet over wat er van uw kleintjes geworden zal zijn. Wij hoeven voor hen geen speciale verzegelingen te voltrekken. Zelf heb ik een zesjarig zoontje verloren, maar ik heb hem na zijn dood als man in de geestenwereld aanschouwd. Ik zag ook hoe hij daar zijn recht van zelfbeschikking uitgeoefend had en uit eigen vrije wil een levensgezellin zou kiezen, zodat hem en allen, die dat waardig zijn, mettertijd alle zegeningen en rechten op verzegeling ten deel zullen vallen, die in het huis des Heren kunnen worden verleend. Maakt u zich maar geen zorgen over hen. Ze zijn daarginds veilig en ze maken het goed.

Joseph Smith zag in zijn visioen van het celestiale koninkrijk, „dat alle kinderen, die sterven voordat zij de jaren van verantwoordelijkheid bereikt hebben, zalig zijn in het celestiale koninkrijk des hemels.” (*Leringen van de profeet Joseph Smith*,) blz. 113.

Dit is bovendien door president Joseph F. Smith als volgt nader toegelicht:

„Volgens de leer van Joseph Smith zal een klein kind dat in het graf is gelegd, in de opstanding daar ook als zodanig uit verrijzen. Eens zei hij, op de moeder van een doodgeboren baby wijzend: ‚U zult nog eens de blijdschap, het genoegen en de voldoening smaken dat kind na zijn opstanding tot de volwassen staat van zijn geest te mogen opvoeden.’ Na de opstanding uit de dood volgt er vergoeding, groei en ontwikkeling. Dit is voor mij een geliefkoosde waarheid. Het spreekt boekdelen vol geluk, blijdschap en dankbaarheid. Dank de Heer dat Hij ons deze beginselen

heeft geopenbaard.” (*Gospel Doctrine*, blz. 455-456. zie ook *Leringen van de Profeet Joseph Smith*, blz. 209-211 en 389-391.) Wij dienen dus te begrijpen wat Joseph Smith bedoelde met de woorden: „Het enige verschil tussen het sterven van een oude van dagen en het heengaan van een kind ligt hierin, dat de laatste langer in de hemel en het eeuwige licht en de heerlijkheid vertoeft dan de eerste en eerder verlost is van deze ellendige, goddeloze wereld. Niettegenstaande al deze heerlijkheid, vergeten wij deze voor een ogenblik en treuren over het verlies, doch wij treuren niet als mensen zonder hoop.” (*LvdPJS*, blz. 209.)

Dit houdt niet in dat men verlangend moet zijn dit sterfelijke leven te verlaten, maar wel dat ouders die kinderen verloren hebben, in deze godsdienstige waarheden troost kunnen vinden. Toch moeten wij er steeds op uit zijn onze levensopdracht met goed gevolg te vervullen. Toen bij voorbeeld Phoebe, de jonge echtgenote van president Wilford Woodruff stervende was, kreeg hij een ingeving om haar te zegenen en de macht van de dood te berispen. Over dit voorval schreef hij in zijn dagboek:

„Haar geest keerde in haar lichaam terug, en van dat uur af was zij genezen, waarop wij allen ons gedrongen voelden Gods naam te loven, op Hem te vertrouwen en zijn geboden te onderhouden.

„Terwijl ik bezig was haar in het leven terug te roepen, zo vertelde mijn vrouw mij naderhand, had haar geest haar lichaam reeds verlaten en ze zag het daar op bed liggen, terwijl de zusters er schreiend bij zaten. Ze keek naar hen en ook naar mij; ze zag haar pasgeboren baby. Terwijl haar blik op dit schouwspel gericht was, kwamen er twee personen de kamer binnen. . . . Een van deze boodschappers gaf haar te kennen dat ze mocht kiezen: Ze mocht in de geestenwereld gaan uitrusten, of tot haar lichamelijk omhulsel terugkeren om haar werkzaamheden op aarde voort te zetten, echter op één voorwaarde, nl. dat ze van mening was haar man terzijde te kunnen staan, en tot het einde toe met hem alle zorgen, beproevingen en rampspoeden te doorstaan, die hij ter wille van het evangelie zou zijn geroepen te ondergaan. Met het oog op de toestand van haar man en kind zei ze toen: „Ja, dat zal ik doen!”

„Op hetzelfde moment dat ze die beslissing nam, rustte de kracht van het geloof op mij, en toen ik haar bediende, keerde haar geest weer in haar aardse omhulsel terug . . .” (*Leaves From My Journal*, *The Deseret News*, 4e uitgave van 1909, blz. 59-60.)

Uit de blik, die heiligen der laatste dagen in de wereld aan de overzijde van het graf hebben mogen werpen, en de kijk die zij daardoor op de geestenwereld hebben gekregen, blijkt ook dat daarginds eveneens zendingswerk wordt verricht. Daarop concentreert zich zelfs de machtigste en omvangrijkste zendingsarbeid, die zich laat indenken. Zo verkondigde president Brigham Young: „Maak eens een vergelijking tussen het aantal aardbewoners, die in deze tijd leven en het evangelie der laatste dagen hebben vernomen, en de miljoenen, die het nooit gehoord hebben of de sleutels tot de zaligheid kregen aangeboden. Dan zult u onmiddellijk met mij tot de gevolgtrekking komen dat er in de geestenwereld nog een groots en machtig werk moet wor-

den volbracht.” (*JD* 4:285.) Hoe wordt dit geweldige werk tot stand gebracht? In het door president Joseph F. Smith ontvangen visioen van de verlossing der doden worden ons enkele prachtige inzichten in deze kwestie onthuld, met name in de verzen. 29-37 van dat visioen.

Door wie zal deze geestelijke bediening nu als een blijde boodschap van verlossing en zaligheid worden aanvaard? Het aan de profeet Joseph Smith geopenbaarde visioen van het celestiale koninkrijk verschaft ons antwoord. Toen de profeet zich erover verbaasde hoe zijn broer Alvin dat celestiale koninkrijk had kunnen beërven, daar deze al gestorven was voordat de herstelling van het evangelie had plaatsgevonden, hoorde hij de stem des Heren tot hem zeggen:

„Allen, die zonder een kennis van dit evangelie gestorven zijn, maar die het ontvangen zouden hebben als hun toegestaan zou zijn nog te blijven, zullen erfgenamen zijn van het celestiale koninkrijk van God; eveneens zullen allen, die van nu af aan zonder een kennis er van sterven, maar die het van ganser harte ontvangen zouden hebben, erfgenamen van dat koninkrijk zijn, want Ik, de Here, zal alle mensen naar hun werken en naar de verlangens van hun harten oordelen.” (*Leringen van de profeet Joseph Smith*, blz. 113.)

Toch is deze bediening in het geestenrijk nog niet voldoende om de uiteindelijke verlossing der vrome doden te bewerkstelligen. Waarom niet? Omdat het evenveel kost om een dode zalig te maken als een levende. Joseph Smith zegt: „Verordeningen van het priesterschap, die vóór de grondlegging der wereld in de hemelen werden vastgelegd voor de zaligheid der mensen, worden niet gewijzigd of veranderd. Allen moeten volgens dezelfde beginselen zalig worden.” (Zie *LvdP JS*, blz. 326.) Voorts heeft hij in dit verband gezegd: „Indien iemand een volheid van het priesterschap van God wil verkrijgen, moet hij het op dezelfde wijze als Jezus Christus verkrijgen, namelijk door alle geboden te onderhouden en alle verordeningen van het huis des Heren.” (*LvdPJS*, blz. 327.) Op die regel maken de doden geen uitzondering, daar deze voor alle mensen, zowel mannen als vrouwen geldt. Wij kunnen alleen het verordeningswerk voor ze verrichten. Zelf moeten zij geloven, zich bekeren en in gehoorzaamheid aan Gods geboden het evangelie naleven.

Samenvattend, is de geestenwereld ons aller voorland, dus de plaats waar alle geesten heengaan, nadat zij hun sterfelijke lichaam verlaten hebben. Het is een tastbare, werkelijk bestaande wereld of sfeer, die één geheel met deze aarde vormt. Die geestenwereld is het centrale punt, waarop zich een geweldige zendingsarbeid richt, waar ook wij deel aan kunnen hebben. Het is een wereld, die dichterbij ons ligt dan wij eigenlijk beseffen, en waarmee wij ons verbonden mogen weten door middel van de familiebanden, die nog steeds bestaan tussen ons en vele innig geliefde bloedverwanten, die ons daarheen zijn voorgedaan.

Dale C. Mouritsen, regionaal directeur van kerkelijke kweekscholen en instituten in San Jose (Californië), doet tevens dienst als senior-president van het quorum der zeventig in de ring Santa Clara (Calif.).

Sandra: De diepste indruk die mij uit mijn kinderjaren ten aanzien van het gebed is bijgebleven, deed ik op toen ik samen met mijn vader en mijn oudere broertje en zusje neerknielde om te pleiten voor het leven van „kleine Linda”, een van onze destijds vier maanden oude tweeling.

De avond tevoren was ze plotseling ziek geworden. Ze gloeide van de koorts. Moeder was met de tweeling nog in het ziekenhuis. Na een doorwaakte nacht was Pa thuisgekomen en had ons vermoeid bijeengeroepen om te bidden.

We waren allemaal erg ongerust, en het gaf ons een wat onzeker gevoel, hem in zo'n diep-deemoedige stemming te zien.

Ik herinner mij hoe hij met betraande wangen tot de Heer bad en smeekte om het leven van dat kleintje te willen sparen. Ik weet ook nog hoe ik toen het gevoel kreeg, alsof de hemel voor ons openging, en dat die smeekbede daar inderdaad werd ontvangen en aangehoord.

Toen kleine Linda toch stierf, wist ik dat de Heer nee gezegd had. Waarom begreep ik niet, maar ergens wist ik dat alles wel in orde zou komen.

Als moeder van acht kinderen vraag ik me nu wel eens af,

hoe vaak onze kinderen door middel van het gebed echt over en weer met hun hemelse Vader praten.

Ik weet best dat wij niet van ze mogen verwachten dat ze bij elk gebed de gewaarwording krijgen „van aangezicht tot aangezicht” met de Heer te spreken, maar hoe kunnen wij ze nederigheid bijbrengen, en het gevoel dat de hemelen voor hen geopend zijn, en dat de Heer steeds naar hun onder gewone, alledaagse omstandigheden opgezonden gebeden luisteren wil? Daar maken wij ons wel eens zorgen over, terwijl wij moeizaam trachten deze taak als opvoeders zo goed mogelijk te vervullen.

Stephen en Sandra: Wij als ouders zijn ervan overtuigd dat geen enkel communicatiemiddel voor heel ons leven van zoveel belang is als een goed gebed. Wij geloven dat veel van onze kerkleden moeite en verdriet ondervinden, omdat ze hun kinderen niet behoorlijk onderrichten in het evangelie. Voordat wij dus van deze problemen verlost kunnen worden, zal het nodig zijn ons eigen huis „in orde te stellen.” Diep in hun hart beseffen de meesten van ons wel dat dit waar is, ook al staren wij ons blind op „uiterlijke” of bijkomstige omstandigheden die ons het leven moeilijk maken,

Hoe wij onze kinderen kunnen leren een wederzijds gesprek met hun hemelse Vader te voeren

DOOR STEPHEN R. EN SANDRA COVEY

zoals ons werk, geldzorgen, kerkelijke functies en taken enz.

In LV 93:40-50 dient de Heer het toenmalige Eerste Presidium (bestaande uit Joseph Smith Jr., Sidney Rigdon en Frederick G. Williams) en de presiderende bisschop (Newel K. Whitney) in deze trant van advies. Hij zegt daar bijv. tot Frederick G. Williams: „Gij hebt uw kinderen, in strijd met de geboden, geen licht en waarheid onderwezen; en de boze heeft nog steeds macht over u, en dit is de oorzaak van uw smart.” Newel K. Whitney wordt door de Heer vermaand dat hij moet „worden gekastijd, en zijn gezin in orde brengen, en er voor zorgen, dat zij thuis ijveriger zijn en meer belangstelling tonen en altijd bidden, anders zullen zij uit hun plaats worden verwijderd.” Verder zegt Hij in vers 49: „Wat Ik tot één zeg, zeg Ik tot allen; bidt altijd, opdat de boze geen macht over u zal hebben, en u uit uw plaats zal verwijderen.”

Hoe wij moeten onderwijzen

Anderen onderwijzen is meer dan hun alleen zeggen wat ze moeten doen. Dit geldt vooral voor kinderen. Wij leren onze kinderen eerst iets door zelf het goede voorbeeld te geven en blijf te geven van onze liefde voor hen, en dan pas door ze te zeggen waar het om gaat. Wij dragen uit wat wij zelf zijn. We kunnen tienmaal beter onze kinderen bijbrengen hoe ze het evangelie moeten naleven door ze te leren bidden, dan door het houden van een hele serie preken.

Kinderen leren van hun ouders iets over de hemelse Vader. Als ze met hun aardse een open en eerlijke relatie hebben, verwachten zij met hun hemelse Vader een dergelijke vertrouwelijke relatie te kunnen onderhouden. Van onze zendingen, leerlingen en onderzoekers zijn wij te weten gekomen dat kinderen, die door hun ouders onvriendelijk en onoprecht bejegend worden, ook geneigd zijn hun Vader in de hemel te wantrouwen. Als kinderen tegenover hun ouders niet open en eerlijk durven zijn uit angst voor boze, overprikkelde reacties, leren ze daardoor evenmin openhartigheid in hun gebed tot God.

Kinderen zijn altijd bezig onze eigen levenshouding te doorvoren, om aan de hand van ons voorbeeld te kunnen beoordelen of het evangelie waar is. Ze redeneren soms in deze geest: „Het laat me koud hoeveel u van het gebed afweet, zolang ik niet weet hoeveel u eigenlijk om mij geeft.“ Ook hier gaat het er weer om bij ons onderricht zelf het voorbeeld te geven en blijken van onvoorwaardelijke liefde, waarna wij het kracht kunnen bijzetten door erover te praten.

Bidden op verschillend niveau

Evenals wij andere mensen op verschillende manieren kunnen aanspreken, kunnen wij ook op verschillende manieren tot onze hemelse Vader bidden, waarbij de ene methode doeltreffender en bevredigender werkt dan de andere. Tot beter begrip kiezen wij voor onderwijsdoeleinden de volgende gebedsniveaus: Er zijn vier fazen van gebed, nl. vanuit ons hart tot de hemelse Vader spreken, praten met de hemelse Vader, luisteren en antwoord geven.

1. **De vier fazen van het gebed leren kennen.** Wij leren onze kinderen hun gebeden uit te spreken. Ze zeggen hun gebedjes op bij het opstaan en naar bed gaan, misschien door met of naast hun ouders neer te knielen. Dit is een goed begin. Zo leren zij de voornaamste gewoonte van het geestelijk leven aannemen. Wij moeten onze kinderen hetzelfde bijbrengen wat zendingen onderzoekers trachten te leren, namelijk deze vier hoofdpunten van het gebed: a. „Onze Vader in de hemel, . . .” b. „Wij danken U . . .” c. „Wij vragen U . . .” en d. „in de naam van Jezus Christus. Amen.”

2. **Vanuit ons hart tot de hemelse Vader spreken.** Als ouders kunnen wij met vriendelijkheid en geduld onze kinderen op een hoger niveau leren bidden. In plaats van dezelfde woorden telkens weer te herhalen, als het opdreunen van een of ander verlanglijstje, kunnen wij ze leren vanuit hun hart te bidden.

De volgende punten of uitdrukkingen zijn ons bruikbare hulpmiddelen gebleken bij het zelfstandig leren bidden van onze eigen kinderen:

- a. Denk er eerst even over na tot wie wij eigenlijk bidden, en waarom. Wij moeten een ogenblik stil zijn om innerlijk tot rust te komen.
- b. Voordat we met ons gezinsgebed beginnen, zingen we meestal een lofzang, zoals „O zoete ure van gebed” (HLZ. no. 39), „Ik weet een uur van vreed’ en rust” (HLZ. no. 143) of „Wat is ’t gebed?” (HLZ. no. 191.)
- c. Vaak gaan we de kring rond en vragen alle gezinsleden of ze bepaalde behoeften hebben, of zegeningen hebben ondervonden, die ze graag in het gebed opgenomen willen zien. Ook bidden we vaak beurtelings.
- d. Vlak voor het gebed brengen wij een kind vaak in herinnering: „Denk na wat er in je hart omgaat en vertel dat aan je hemelse Vader.”
- e. Wij prijzen onze kinderen op gepaste wijze voor een gebed dat uit de grond van hun hart kwam, door te zeggen: „Je Vader in de hemel is blij als je Hem vertelt wat er in het diepst van je hart leeft.”
- f. Wij laten onze kinderen horen en zien hoe wij zelf soms met een bepaalde bedoeling bidden. Er zijn gebeden van slechts enkele zinnen mogelijk, of misschien maar één zinnetje, bijv.: „Lieve Heer, help ons alstublieft.”
- g. Als we bemerken dat de kinderen in elk gebed steeds weer hetzelfde zeggen, zonder over de betekenis van hun woorden na te denken, doen wij een gerichte poging om ze te helpen met die gewoonte te breken. We proberen hun bij te brengen dat ze altijd en overal, op elke willekeurige plaats en tijd kunnen bidden.
- h. Het kan toepasselijk zijn na het gezinsgebed samen nog enige tijd geknield te blijven zitten voor persoonlijke gebeden, zoals dat bij de zendingen gebruikelijk is.
- i. We hebben dikwijls getracht onze kinderen te leren bidden om wat ze werkelijk nodig hebben, in plaats van wat ze graag zouden willen, maar liever te vragen: Wat is het beste voor mijn karaktervorming en verdere ontwikkeling, voor mijn geestelijke groei, ook al valt het me zwaar? De mens wikt, God beschikt, zegt het spreek-

woord, m. a. w.: Wij weten wat we graag zouden willen, maar de Heer weet wat we nodig hebben.

De Heer handelt steeds met zijn kinderen uit een oogpunt van hun eigenlijke behoeften, en niet van hun begeerten. Dit is voor ons allen een vrij moeilijke les. Vooral onze dochter, die in haar tienerjaren is, had het daar zwaar mee te verduren. Haar voornaamste levensbehoefte scheen haar verkiezing in een van de leidinggevende posities bij haar op de middelbare school te zijn. Al maandenlang had ze zich ijverig hierop voorbereid. Ze zei: „O, moeder, ik bid er toch zo ernstig om te mogen winnen. De Heer zegt immers dat je om elke gerechtvaardigde hartewens mag bidden, en dit is nu de mijne.” Het leek ons ook een redelijk verlangen. Ze had een getuigenis van het evangelie en ze was algemeen geliefd onder de leerlingen van een grote middelbare school. Wij waren van mening dat ze daar een invloed kon uitoefenen, die de kerk ten goede kwam.

Toen de verkiezingstijd eindelijk was aangebroken, leek het wel zeker dat ze tot de winnaars zou gaan behoren. Toen ze toch verloor, was ze dan ook volslagen verpletterd! Het scheelde maar luttele stemmen, maar ze zat er naast!

Nog geen maand later werd ze gevraagd voor een functie bij de seminarieraad van haar school. Alle leden daarvan hadden persoonlijke offers moeten brengen om daarin dienst te kunnen doen. De seminariepresident had ervan af moeten zien zich verkiesbaar te stellen voor de functie van president van de schoolvereniging, wat voor hem een zware beslissing was geweest. Volgens deze functionarissen hadden ze de creativiteit en zendingscapaciteiten van onze dochter hard nodig om deelnemers aan de theologische vormingscursus aan te trekken, en dit was een heel gewichtig jaar voor de groei en ontwikkeling van dit vormingswerk.

Dat jaar deed ze veel geestelijke ervaring op. Ze knoopte diepe, zinvolle vriendschappelijke relaties met anderen aan en droeg het hare ertoe bij dat verscheidene mensen tot activiteit in de kerk werden gebracht.

Later vertelde ze mij dat ze door middel van gebed en bestudering van de schriften zichzelf langzamerhand beter was gaan begrijpen, en zei: „Ik had destijds niets liever gewild dan die verkiezing te winnen, maar de Heer wist dat ik die andere ervaring harder nodig had. Mijn geestelijk leven moest er nog van groeien. Eerst was ik er kapot van, maar diep in mijn hart weet ik dat het een goede les was.”

3. Praten met de hemelse Vader – luisteren en antwoord geven.

BIJ HET WEDERZIJDIG GEBED LUISTEREN WIJ EN GEVEN ANTWOORD op wat wij horen. In onze eenzijdige gebeden menen wij veelal abusievelijk de Heer raad te moeten geven, door Hem voor te schrijven hoe Hij hemel en aarde moet besturen en Hem te gelasten wie Hij moet zegenen en hoe dat moet gebeuren.

a. **Leer uw kinderen inzien hoe ze naar de stem des Heren moeten luisteren.** Wij moeten in de gedachten van onze kinderen nauwkeurige voorstellingen oproepen omtrent de verwachtingen die ze mogen koesteren van de manier waarop de Heer ons toespreekt, opdat ze zijn stem kunnen herkennen en er voldoening uit mogen putten als ze die

horen (voelen of gewaar worden.) Hun gebed zal dan zinvoller worden en hun een diepere bevrediging schenken.

Wij moeten onze kinderen leren dat de Heer ons op velerlei wijze aanspreekt. Hij kan tot ons spreken door middel van de stille, zachte stem van ons eigen geweten en bij monde van zijn profeten, zowel uit vroeger tijden (in de schriften) als de hedendaagse (conferentietoespraken en geschriften.) President David O. McKay leerde dat de Heilige Geest tot diegenen die in de kerk een taak te vervullen hebben doorgaans door middel van hun geweten spreekt. Bruce McConkie van de Raad der Twaalf gebruikte in een instructietoespraak voor een groep leiders van seminaries en instituten voor theologisch onderricht ter aanduiding van de Heilige Geest eens het beeld van een radiozender, waarbij wij met de ontvangtoestellen zijn te vergelijken, terwijl de ethergolven worden voorgesteld als de Geest van Christus. Dit is een eigentijdse analogie.

Stephen: Nadat ik eens in een wijdingsdienst aan het Ricks College had gesproken over het luisteren naar antwoorden op onze gebeden, kwam er een jong meisje naar me toe en zij vroeg: „Broeder Covey, hoe kan ik echt te weten komen dat het God is die mijn gebed beantwoordt? Het kan ook best mijn eigen wens of verlangen zijn, die ik in mijn hart voel branden, en wat ik graag als Gods antwoord wil beschouwen.”

Op zekere dag was ik bezig mijn dochter Maria te leren hoe ze naar antwoorden op haar gebeden moest luisteren.

Ik zei: „Liefje, luister tijdens je gebed naar de inspraak van je geweten. Ga dan in op hetgeen je meent te horen of aan te voelen.” Op haar vraag hoe ze dit moest aanleggen, gaf ik haar deze raad: Telkens wanneer ze om een bepaalde zegen vraagt, moet ze zichzelf afvragen of ze wel alles gedaan heeft wat in haar eigen vermogen ligt om die zegen te verdienen, of zich die waardig te maken. („En wanneer wij enige zegen van God ontvangen, is het door gehoorzaamheid aan die wet, waarop deze is gegrond,” LV 130:21.) Dan zal de Heer via haar geweten tot haar hart spreken.

Maria heeft dit toen gedaan, maar ze zei later dat dit niets nieuws had opgeleverd, want „ik wist al wat ik moest doen.” Toen ik haar vroeg waar ze die wijsheid vandaan had gehaald, gaf ze ten antwoord: „Van mijn zondagsschoolklas.” Toen heb ik haar erop gewezen dat de zondagsschool ook een onderdeel van Gods koninkrijk is, en dat de ware beginselen die ze daar leerde, een plaats hadden gevonden in haar hart en verstand. De zo opgedane kennis wordt ons dan door de Heilige Geest te binnen gebracht, als we die nodig hebben om te kunnen voldoen aan de eisen die bij elke nieuwe situatie aan ons worden gesteld. „Want ik zeg u nogmaals, dat indien gij door de poort zult ingaan, en de Heilige Geest ontvangt, Deze u alles zal tonen, wat gij moet doen.” (2 Ne. 32:5.)

b. **Reageren op de stem des Heren.** Wij trachten onze kinderen steeds te leren zich in hun leven door hun geweten telaten leiden. We proberen ze bij te brengen dat ze fundamentele vragen moeten stellen en dan naar de Heer luisteren of Hij hun antwoord geeft op vragen als bijvoorbeeld: „Wat moet ik doen om nader tot God te komen?” of: „Hoe word ik een beter lid van de kerk?” of: „Hoe kan ik mij (Zie blz. 30)

Mormoons dagboek

„Tweeduizend mensen bidden voor jou”

DOOR LYN NIEMEYER

Op de kinderzaal van het Austin Ziekenhuis in het Australische Victoria deed de vijfjarige Matthew zijn fysiotherapeutische oefeningen tot hij er uitgeput bij neerviel. Bij het zien van zijn taaie doorzettingsvermogen kregen de verpleegsters tranen in de ogen, en zijn fysiotherapeute vond zijn vastberadenheid zo bemoedigend dat zij een speciale wandelstok voor hem liet maken. Binnen enkele dagen liet hij ons vol trots zien dat hij met behulp van die „toverstaf” inderdaad kon lopen.

Dat gebeurde in april 1975, pas tien dagen nadat onze kleine jongen zodanig door een auto was aangereden dat er een stuk van ruim 6 x 11 cm uit zijn schedel was weggeslagen. Bovendien had hij al meer bloed verloren dan iemand normaal verdragen kan, voordat hij in allerijl naar het ziekenhuis kon worden vervoerd. Vlak na het ongeluk wilden ze mij hem niet laten zien, en daar ben ik achteraf blij om, maar ik herinner me nog wel hoe ik, aldoor hysterisch gillend, mijn slaapkamer ben binnengestormd, waar ik neerknielde en heb gesmeekt: „Heer, neem hem toch niet weg, alstublieft, nu nog niet!”

De spanning werd nog verhoogd, doordat het eerste ziekenhuis ons voor specialistische behandeling met grote spoed naar een ander doorstuurde. In de ambulance werd mij door de chirurg meegedeeld dat Matthews leven aan een zijden draadje hing. Als hij het al mocht overleven, zou hij vermoedelijk levenslang geestelijk en lichamelijk invalide blijven. In stilte bad ik hem liever te laten sterven dan dat hem zo iets moest overkomen. Toen drong het opeens tot me door dat er voor ieder kruispunt een hele politiemacht op de been was om het verkeer tegen te houden, enkel en alleen om mijn zoontje zo vlug mogelijk in het ziekenhuis te krijgen. Ik schaamde me dus wel een beetje dat ik een ogenblik de moed had opgegeven, terwijl anderen nog steeds voor zijn leven vochten.

Mijn man kwam nog op tijd met een vriend om hem te zalfen, waarbij zij alleen Matthews wangen konden aanraken, daar ze hun handen niet op zijn hoofdje mochten leggen. Daarna voelden zij zich in geestelijk opzicht gerustgesteld, want nu was hij in Gods handen. Tijdens de volgende, vier uur durende beproeving liepen John en ik al pratend en biddend rond. Na een paar haperende gebeden waren wij zo ver dat wij onze zoon aan de Heer konden overgeven.

Toen hadden we beiden de stilzwijgende zekerheid dat Matthew òf zou worden weggenomen, òf dat hij uiteindelijk volkomen zou genezen.

Wat waren wij opgelucht, toen de chirurg eindelijk tevoorschijn kwam met de boodschap dat de operatie veel beter was verlopen dan ze aanvankelijk hadden verwacht; er was niet zoveel hersenletsel ontstaan als ze eerst dachten. Tot tweemaal toe herhaalde hij: „Dat is een Godsgeschenk.” Vier dagen later kwam Matthew weer bij bewustzijn, en drie dagen daarna werd hij naar de kinderafdeling overgebracht. Hij was aan zijn linkerzijde verlamd en blind aan zijn linkeroog, maar hij was Goddank nog in het bezit van al zijn verstandelijke vermogens. Met betraande ogen en een door de verlamming vervormd gezichtje zei hij: „Nu kan ik nooit meer lopen, hè?” Vol moed gaf ik hem ten antwoord: „Natuurlijk wel! Meer dan tweeduizend mensen hier vasten en bidden immers voor jou!” Van die uitbarsting keek hij wel eventjes op, maar toen vroeg hij met een hoopvol glimlachje: „Echt waar?”

Van toen af aan kon niets Matthew meer van zijn pogingen afbrengen om weer op de been te komen. Ik mocht misschien de macht van het gebed nog enigszins betwijfelen, maar hij niet. Hij voelde zich tegenover die mensen verplicht en hij zou ze niet afvallen. Daar hij van nature altijd al een heel koppig kereltje was — hoewel ook erg verlegen — kwam zijn doorzettingsvermogen hem nu goed te pas. Hij ging dan ook door met zijn dagelijkse oefeningen, tot hij de uiterste grenzen van zijn uithoudingsvermogen had bereikt. Om de waarheid te zeggen waren zijn vader en ik allebei verrast dat er zoveel mensen met ons bleken mee te leven. Wel had ik na het ongeluk nog kans gezien een paar vrienden op te bellen en ze te vragen of ze voor ons wilden bidden. Nu had een lieve vriendin van ons in Nieuw Zeeland, die in de tempel aldaar dienst deed, onze namen op de gebedslijst van de tempel gezet, zonder te weten waarom. Ze kon niet geweten hebben dat ik, terwijl ik op de uitslag van Matthews operatie zat te wachten, gebeden had dat zij dat nu juist voor ons zou doen. In onze wijk werd een speciale vastendag afgekondigd, en toen het nieuws ook elders in de ring bekend werd, begon de hele ring te vasten en te bidden.

Het was ongelofelijk, maar waar, dat Matthew drie weken

(Zie blz. 21)

Rosita knipte nog een laatste driehoek uit een stukje geel zijdepapier en plakte die voorzichtig op een ster-vormig staketsel van bamboeriet. „Ziezo, de lampion is klaar!” zei ze voldaan. Toen stak zij een stompje kaars aan en zette dat in de kaarsehouder van de lampion. Ze deed een stapje achteruit om het geval van een afstand te bekijken.

„Hij is prachtig!” zei Rosita hardop. Overmorgen zou het Kerstmis zijn, dat was altijd een heerlijk feest in het Filippijnse dorpje waar ze woonde. Dan zou ze wakker worden van het klockgelui en de klank van blijde stemmen, waarmee alle dorpsbewoners elkaar een „vrolijk kerstfeest” zouden toeroepen. Na kerk-

tijd ging Rosita dan met haar speelkameraadjes van huis tot huis om kerstliedjes te zingen. Jongelui zouden later op de dag uit de naburige dorpen kerstspelen komen opvoeren, maar het fijnst van al was toch de lampionnoptocht.

In vele dorpen op de Filippijnen steken de kinderen namelijk op kerstavond na het invallen van de duisternis zelfgemaakte lampions aan, waarmee ze dan in optocht door de dorpsstraten trekken. Voor de mooiste lampion wordt een prijs uitgelooft. Die bestond in Rosita's dorp dit jaar uit een reisje naar de hoofdstad Manilla, in gezelschap van de schooljuffrouw.

„Ik geloof dat ik het best kan winnen!” fluisterde Ro-

Het wonder van de lampion

DOOR BERNADINE BEATIE

sita blij. Ze sloot haar ogen en stelde zich voor, hoe ze door de straten van die grote stad zou lopen, die ze dan voor het eerst van haar leven te zien zou krijgen. Wat een grote meid zou ze zich voelen in de nieuwe jurk, die ze als kerstgeschenk zou krijgen!

Opeens werd ze tot de werkelijkheid teruggebracht door het getik van de kruk waarmee haar broertje Juan de steile traptreden opklom.

„Nee, Papi, niet doen!” hoorde Rosita Juan tegen zijn troetelaapje roepen, maar Papi had zich al door het open raam geslingerd, vlak boven de tafel waaraan Rosita had zitten werken. Rosita wilde het aapje pakken, maar ze greep ernaast. Het dier liet zich op de tafel zakken, waarbij het met zijn slingerende poot de lampion omver wierp. Meteen was Rosita's hout-en-papieren creatie in vlammen gehuld.

Rosita greep een doek en doofde het vuur, maar toen ze die doek wegnam, barstte ze in tranen uit. Haar prachtige lampion was een verkoold wrak geworden! Ze zag hoe Juan bij de deur met wijd-opengesperde ogen stond toe te kijken, met Papi om zijn hals geklemd.

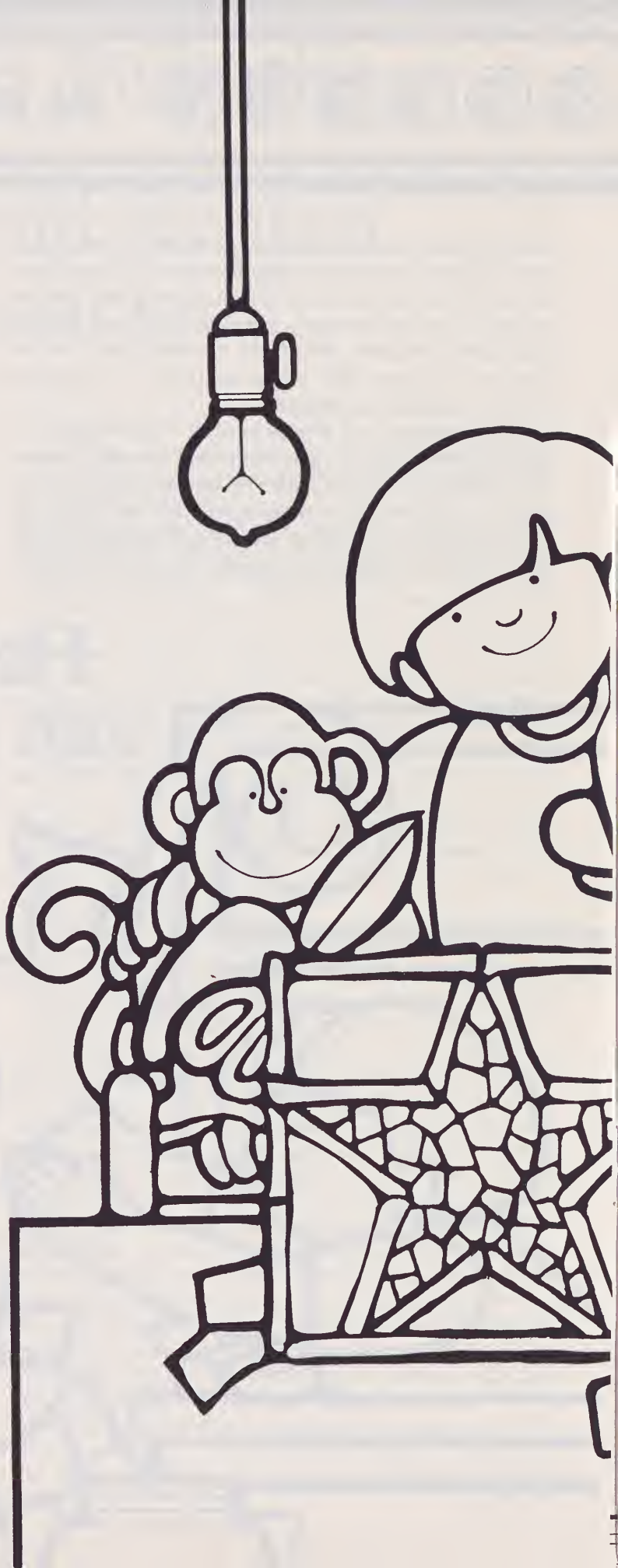
„Kijk nu eens wat je gedaan hebt!” hilde Rosita. „Jij en die gekke aap van jou! Nu is voor mij de kans verkeken om die reis naar Manilla te winnen, waar ik zo dolgraag was heengegaan, en jullie hebben het voor me bedorven!”

„Het spijt me Rosita, wat spijt me dat verschrikkelijk!” zei Juan, terwijl hij steunend op zijn kruk naderbij hinkte en de schamele resten van de lampion op-raapte. „Ik zal hem wel weer voor je in orde brengen!”

„'t Mag wel een wonder heten als daar nog iets van valt te maken!” zei Rosita. „Ook al zou je het geraamte kunnen repareren dan zijn er toch nog maar een paar snippers van dat mooie papier over!” Ze gebaarde in de richting van een doos, waarin nog wat overgebleven stukjes van het door haar gebruikte gele zijde-papier lagen en bovendien enkele overschotjes van hetzelfde materiaal in rood groen, blauw en wit, van lampions die ze in voorgaande jaren had gemaakt.

„Nu, ik kan het toch proberen,” zei Juan stuurs, maar met een vastberaden trek op zijn gezicht. Rosita haalde haar schouders op en zei troosteloos: „Ik had die prijs waarschijnlijk toch niet gewonnen.” „Dat had je wél, als ik en Papi er niet geweest waren!” zei Juan met zachte stem.

„Houd er maar over op, Juan,” zei Rosita, pakte een boek en ging buiten op de traptreden zitten. Ze probeerde te lezen, maar ze kon de gedachte aan Juan niet uit haar hoofd zetten. Het speet haar dat ze hem zulke boze woorden had toegevoegd. Ze hield veel van haar broertje. Ze bewonderde hem om zijn moed. Hij klaagde nooit over zijn verlamde been en hinkte vlug en vaardig rond op zijn ene kruk.

Na een poosje ging Rosita naar binnen om voor Juan en haarzelf het avondeten klaar te maken. Haar ouders waren naar de markt in de stad gegaan en zouden pas de volgende dag terugkomen.

Juan had de boven de tafel hangende gloeilamp aangeknipt en Rosita zag tot haar verrassing dat hij het houtwerk van de lampion al had hersteld. Pipi zat ditmaal rustig naast zijn baasje.

„Waarom zou je je er druk om maken, Juan?” vroeg Rosita. „Er is hier in het dorp toch nergens meer van dat papier te krijgen.”

„Ik heb zo'n idee dat het me misschien toch zal lukken,” zei Juan.

Na het eten haalde Rosita wat beddegoed uit een denkenkist en maakte haar eigen bed aan de ene kant van het vertrek op, en dat van Juan aan de andere kant, maar Juan bleef aan de tafel zitten en liet de snipertjes gekleurd papier door zijn vingers glijden.

Rosita bleef nog even naar hem liggen kijken, maar viel al gauw in slaap. Midden in de nacht werd ze nog een keer wakker en zag Juan nog steeds aan tafel zitten.

„Ga toch naar bed, Juan,” zei ze. „Denk maar niet meer aan die lampion.” Juan schudde zijn hoofd. Toen Rosita later nogmaals ontwaakte, viel de eerste grauwe ochtendschemering al door ramen te bespeuren. Juan was nog altijd aan het werk.

„Maar Juan!” riep Rosita. „Je bent helemaal niet naar bed geweest!”

Zonder haar te antwoorden, knipte Juan het elektrische licht uit, streek een lucifer af en stak de kaars aan in de lampion, die hij gedurende die lange nacht in elkaar gezet had.

Rosita hield haar adem in. Juan had het geraamte van de lampion helemaal bedekt met kleine, zorgvuldig uitgeknipte en aan elkaar gelijmde stukjes rood, geel, blauw, groen en wit papier.

„Wat een prachtstuk!” fluisterde Rosita vol bewondering. „Net het gebrandschilderde venster van een kathedraal!”

„Of Jozefs veelkleurige rok!” glunderde Juan vergenoegd. „Ik heb je immers gezegd dat ik hem weer voor je in orde zou maken, maar jij zei dat het dan wel een wonder zou zijn!”

„Het is ook een wonder, Juan,” verklaarde Rosita.

„Eigenlijk niet,” lachte Juan. Ik heb er alleen maar hard voor moeten werken.”

„Dat dacht ik ook,” zei Rosita. Ze liep de kamer door om Juan een stevige pakkerd te geven. Het winnen van die wedstrijd leek haar opeens niet meer zo belangrijk als het bezit van een broer, die zoveel van haar hield dat hij de hele nacht had doorgewerkt, in de hoop dat hij haar droom kon helpen verwezenlijken.

„Jouw liefde heeft dat wonder tot stand gebracht, Juan,” zei ze zachtjes.

Alle dagen kunnen kerstdagen zijn

Ik heet Ginger Lyn en ik heb Kerstmis altijd een erg fijn feest gevonden, maar dat van verleden jaar was het beste dat wij ooit hebben gevierd.

Het begon allemaal al toen wij op de laatste donderdag van november, als wij in Amerika onze *Thanksgiving Day* of dankdag vieren, bij ons gezinsgebed samen neerknielden om de Heer dank te zeggen voor onze zegeningen. We waren op de moment allemaal zo dankbaar gelukkig dat we met elkaar zijn gaan overleggen wat we zo al konden doen om te maken dat ook anderen dat zelfde heerlijke gevoel zouden krijgen.

We hebben toen heel wat ideeën naar voren gebracht, maar het plan voor onze kerstfeestviering was toch wel het beste. Het prettigste vinden wij dat we zo'n groot gezin hebben en dat het evangelie ons zoveel blijdschap schenkt. We besloten dan ook anderen in die beide zegeningen te laten delen. Dat zou ons kerstgeschenk voor hen zijn.

De tempel van Salt Lake City staat maar een klein eindje rijden bij ons vandaan en het lag in onze bedoeling daar met Kerstmis ook naar toe te gaan. We besloten dat we dan na het uitpakken van onze cadeaus eerst zouden ontbijten en thuis alles netjes zouden opruimen. Daarna zouden we een uitgebreid diner klaarmaken en dan naar het tempelterrein gaan om daar iemand op te zoeken die de kerstdagen bij ons wilde doorbrengen. Voordat wij ons naar het bezoekerscentrum op het Tempelplein begaven, waar wij onze onbekende gasten zouden aantreffen, zouden we de tafel feestelijk dekken met kaarsen en ons beste tafelzilver en glaswerk, een vuur in de open haard aanleggen dat we zo konden aansteken, en we zouden de lampjes in de kerstboom alvast aandoen.

We plakten een groepsfoto van ons gezin in de omslag van een paar exemplaren van het Boek van Mormon, schreven een kerstboodschap onder elke foto en voorzagen die bovendien van onze handtekenin-

gen. Die boeken waren bestemd om aan onze gasten uit te reiken, als we na het eten 's avonds om het haardvuur zaten te praten.

We waren enthousiast over ons plan en we wisten dat de Heer ons bij de uitvoering daarvan zou helpen. In al onze tussen Dankdag en Kerstmis opgezonden gezinsgebieden vroegen wij hem iemand op onze weg te brengen die onze liefde nodig had en zou openstaan voor de evangelieboodschap.

Eindelijk brak die eerste kerstdag aan. Wat waren wij opgewonden! Het kostte ons heel wat meer tijd om het kerstdiner klaar te maken en de boel op te ruimen dan we hadden gedacht. Daardoor kwamen we later bij het bezoekerscentrum aan dan we hadden voorzien. We waren al bang dat iedereen tegen die tijd wel gegeten zou hebben en dat er niemand meer te vinden was die met ons aan de kerstdis wilde zitten. We spraken een aantal mensen aan en verscheidene daarvan werden uitgenodigd met ons mee naar huis te gaan. Een paar zeiden dat ze al gedineerd hadden, terwijl anderen een beetje vreemd opkeken en beleefd voor de eer bedankten. Toch bleven we maar doorvragen omdat wij er zeker van waren dat onze hemelse Vader wel iemand op onze invitatie had voorbereid, en reken maar dat Hij dit had gedaan ook!

We vonden een vader en moeder uit Michigan met hun 17-jarige zoon. Ze waren verrast door ons te worden uitgenodigd, maar zeiden dat ze wel veel honger hadden en juist in het telefoonboek een adres wilden gaan opzoeken waar ze iets te eten konden krijgen. Die ouders waren al eens eerder op een vakantiereis in het bezoekerscentrum geweest en bij dit bezoek wilden ze hun zoon eens nader laten kennis maken met de heiligen der laatste dagen zelf. De vader zei dan ook: „Er is geen betere methode om meer over uw kerk en le-

vensstijl te weten te komen dan via een bezoek bij deze mensen thuis. Het zal ons een genoegen zijn met u mee te gaan!"

Verder hebben we nog twee jongedames uit Australië, die met vakantie in ons land waren, bij ons thuis uitgenodigd. Die vonden het blijkbaar ook geweldig. Ze zeiden dat ze die dag nog geen warme maaltijd hadden gebruikt en heel graag met de kerstdagen in de huiselijke kring met een gezin wilden samen zijn.

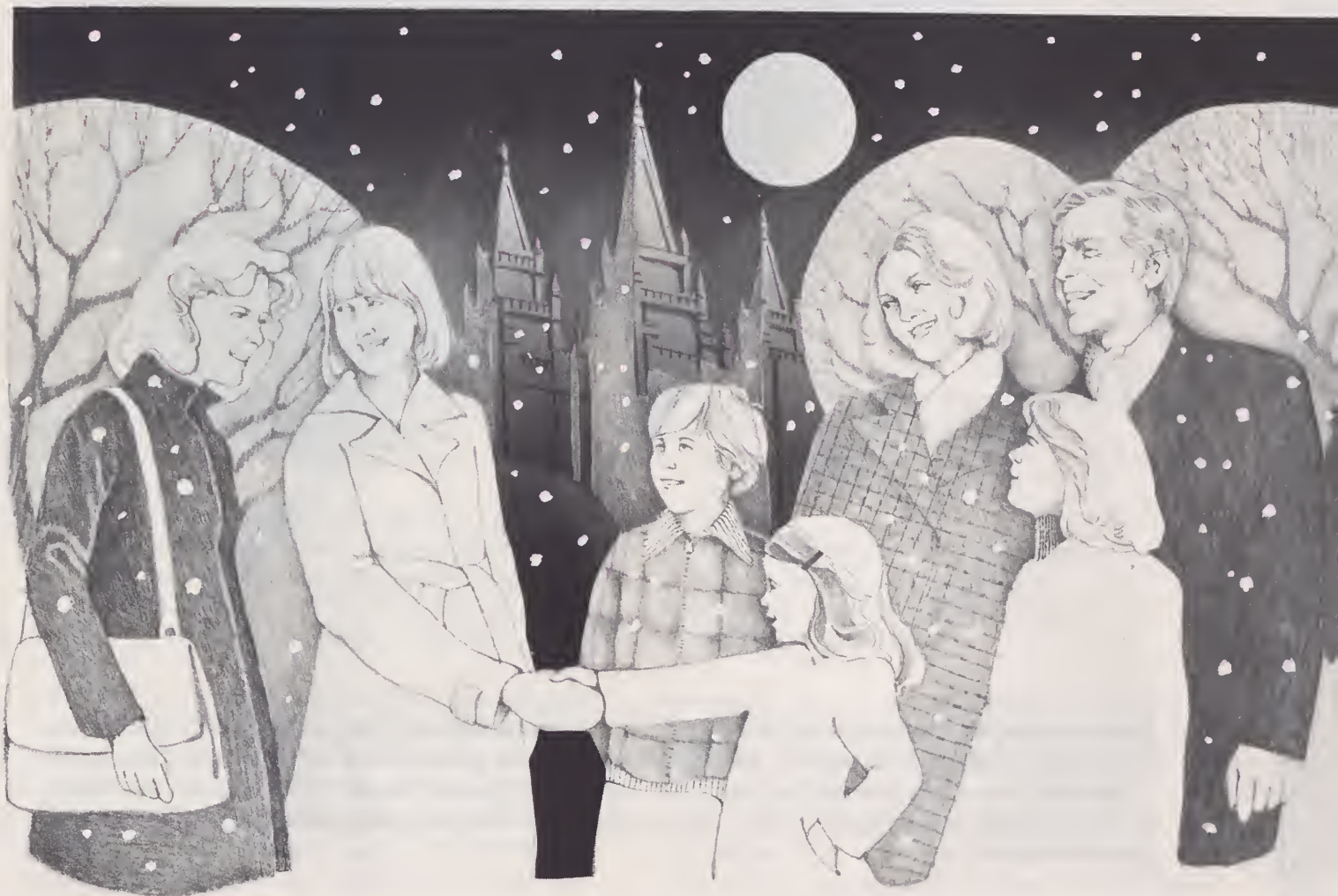
We hebben het die kerstavond heel gezellig gehad door samen te eten en te praten, waarbij wij alsmaar vragen over de kerk moesten beantwoorden. Voordat wij afscheid van onze gasten namen, zeiden zij ons duizendmaal dank. Het gezinnetje uit Michigan verzekerde ons

dat zij altijd aan hun kerstmaal bij ons terug zouden denken als aan een hoogtepunt van hun vakantie-tocht. Voordat zij vertrokken, hebben ze nog een foto van ons rondom de kerstboom genomen.

De meisjes uit Australië pinkten een traantje weg, toen wij hun beiden een Boek van Mormon gaven met onze familiefoto in de omslag. Na het vertrek van onze bezoekers kwamen wij met ons allen in de keuken bijeen om de afwas te doen. We waren het er over eens dat wij allemaal door de ware kerstgeest waren getroffen en dat dit het mooiste kerstfeest was geweest, dat wij ooit hadden gevierd. We hadden ook geleerd dat we niet tot Kerstmis hoeven wachten om in de sfeer van het Kerstkind te komen en Christus' gezindheid in ons

hart te laten doordringen. Alles wat ons te doen staat is immers het evangelie aan anderen door te geven — dan kunnen alle dagen van het jaar voor ons als het ware kerstdagen zijn!

De kerstdagen behoren tot de fijnste en gedenkwaardigste dagen van het jaar. Bij onze voorbereidingen op dat feest gaan onze gedachten terug naar die nacht in Bethlehem. Dan denken wij aan dat heerlijke geschenk, dat ons door onze Vader in de hemel werd gegeven, toen Hij bijna tweeduizend jaar geleden zijn Zoon naar de aarde zond.

Kerstherinneringen van het Eerste Presidium

Terugdenkend aan alle kerstfeesten die zij met hun familieleden en vrienden in de loop der jaren hebben gevierd, gedenken de leden van het Eerste Presidium ook de zending van Jezus Christus, die zijn leven voor ons allen heeft prijsgegeven. In deze kersttijd van het jaar 1977 willen zij dan ook graag de jongens en meisjes van de kerk, waar ook ter wereld, deelgenoten maken van een paar van hun kerstherinneringen en -gedachten.

PRESIDENT SPENCER W. KIMBALL:

De kersttijd is weer aangebroken, en opnieuw gaan mijn gedachten uit naar Bethlehem, de geboorteplaats van Jezus Christus, en naar die allereerste kerstdag van toen.

Een paar jaar geleden ging er een wensdroom in vervulling voor zuster Kimball en mij, toen wij een kerstavond in Bethlehem doorbrachten. Het was daar op 24 december een prachtige zondag, waarop wij 's morgens vroeg in Bagdad (Irak) met een gezin, waarbij wij te gast waren, een avondmaalsvergadering hadden gehouden. Later op de dag waren we naar Damascus in Syrië gevlogen, vanwaar wij naar Jeruzalem waren doorgereisd. Daar waren op die heilige avond mensen uit vele landen bijeengekomen, in afwachting van het vervoermiddel, waarmee ze langs de 18 km lange, zich over de heuvels heen-slingerende weg naar Bethlehem gebracht zouden worden.

Daar aangekomen, troffen wij een plein aan, dat zo vol mensen was, dat wij ons in gedachten gemakkelijk naar dat eerste kerstfeest konden verplaatsen, toen Jozef en Maria overal te horen kregen dat er „voor hen geen plaats was in de herberg.”

De chaotische drukte van die dooreenwoelende menigte werd nog vergroot door de uit een geluidswagen opschallende kerstliederen, onder het gebeier van de kerstklokken, die vanaf de koepels der Geboortekerk luidden. Deze kerk is reeds in de vierde eeuw op dat plein gebouwd boven een grot, waarvan velen geloven dat daar

in werkelijkheid de krib heeft gestaan, waarin het Christuskind geboren werd.

Een lage deur en smalle traptreden verschaften toegang tot die plaats, waarin wij met enige moeite zijn afgedaald. Het onderaardse gewelf was door vele kaarsen verlicht en met weelderige draperieën bekleed. Temidden van de nieuwsgierige mensenmassa trachtten wij daar een ogenblik te mediteren en in stille overpeinzing de geschiedenis van die allerbelangrijkste geboorte van een mensenkind te doen herleven.

Naderhand waren we zo gelukkig een taxi te vinden, die ons ongeveer 3 km langs de heuvelhelling naar beneden reed tot aan de herdersvelden, waar wij op die frisse, heldere avond eindelijk een stil en vredig plekje vonden. We waren toen maar met ons vieren daar op die heuvelhelling, waar de herders op die oorspronkelijke kerstavond over hun kudde de wacht gehouden hadden.

De maan scheen er met ongewone helderheid en de hemel was met sterren bezaaid. In onze verbeelding konden wij bijna het lied horen van de „grote hemelse legermacht, die God loofde, zeggende: „Ere zij God in de hoge, en vrede op aarde bij mensen des welbehagens.’ ”

We blikten omhoog naar de heuvel, waar de lichtjes van Bethlehem flonkerden, en begonnen als bij ingeving zachtjes te zingen:

*Bethlehem, gij kleine stad, (HLZ no. 95)
wat is uw sluimer zoet . . .*

en verder:

*Hoe vreedzaam stil, hoe vreedzaam stil
komt 's hemels heil'ge gaaf!
Zo zendt de Heer Zijn zegen neer
in harten rein en braaf.*

Vervolgens heb ik een dankgebed opgezonden voor het voorrecht, die kerstnacht in Bethlehem te mogen vertoeven en Jezus Christus te kennen, onze Zaligmaker, Gods Zoon. Mijn hart vloede over van blijdschap, daar ik wist dat Hij een bestemming voor ons leven heeft bepaald en een weg aangegeven die ons, als wij hem

trouw blijven volgen, eenmaal tot Hem zal voeren. Dan zullen wij Hem zien en Hem persoonlijk dank mogen betuigen voor zijn volmaakte leven en voor het offer, dat Hij voor ons heeft gebracht.

PRESIDENT N. ELDON TANNER:

Nadenkend over de kerstfeesten uit mijn jongensjaren, herinner ik mij nog hoe arm wij toen waren. Onze ouders, die een gezin met acht kinderen te verzorgen hadden, hebben het er heel goed afgebracht, daar ze nog altijd kans zagen ons behoorlijk te voeden en te kleden. Onze kerstgeschenken waren meestal eigengemaakt en niet to talrijk, maar toch hadden wij een heleboel pret met elkaar. Dank zij onze fijne ouders werden er bij ons thuis heel wat liefdevolle woorden en daden uitgewisseld.

Het belangrijkste kerstgeschenk dat wij thuis kregen, ook al beseften wij het toen misschien nog niet, was een goed begrip van de veelvuldig herhaalde geschiedenis over de geboorte van onze Heer en Heiland. Dat weten en getuigenis heeft altijd ten grondslag gelegen aan iedere kerstfeestviering, waaraan ik sinds mijn jeugd heb deelgenomen. In de loop der jaren wordt de geschiedenis van het kindje Jezus door al mijn kinderen en kleinkinderen, voor zover ze in hun eigen huiselijke kring met Kerstmis bijeen kunnen zijn, telkens weer opgevoerd, waarbij de aandacht steeds weer gevestigd wordt op het gewicht van deze gebeurtenis en de invloed die daarvan op het leven van alle mensen uitgaat.

Misschien werd ik ook beïnvloed — en met mij talloze duizenden anderen — door de woorden van Charles Dickens, die hij neerschreef in dat onsterfelijke klassiek geworden kerstverhaal *A Christmas Carol*. We herinneren ons hoe de hoofdpersoon daaruit, Ebenezer Scrooge, gewoon was op elke kerstwens te reageren met een verachtelijk: „Och, larie!” Bij zo’n gelegenheid kreeg hij van zijn vrolijke neefje ten antwoord: „Ik heb de kersttijd altijd . . . erg fijn gevonden; ik beschouw het als een prettige tijd om goed en vriendelijk, gul en vergevensgezind te zijn . . . ik zou willen zeggen: God zegene het kerstfeest!”

Verder herinneren wij ons nog wel de droom van Scrooge, waarin de geest van zijn vroegere kerstfeesten hem verscheen, die tot hem zei: „Ik draag de keten, die ik bij mijn leven zelf heb gesmeed, schakel voor schakel, . . . en ik heb die uit eigen vrije wil gedragen.”

Zo werd Scrooge herinnerd aan zijn eigen ver-

zuim jegens zijn medemensen, en dat stemde hem langzamerhand wat milder. Toen vervolgens de geest van zijn tegenwoordige kerstfeest verscheen, kon hij dan ook zeggen: „Als u me vanavond iets te leren hebt, wil ik daar mijn voordeel mee doen.”

Bij de latere geestverschijning van het toekomstige kerstfeest zei Scrooge: „Ik ben bereid met u mee te gaan en . . . met een dankbaar hart naar u te luisteren.”

Toen hij het droevige lot kreeg te zien van mensen die hij had verzuimd te helpen, smeekte hij in het vooruitzicht van zijn eigen eenzame dood: „Geef mij de kans mezelf alsnog te beteren . . . dan zal ik voortaan de kerstgeest in mijn hart eer bewijzen en hem het hele jaar door in ere trachten te houden.”

Bij zijn ontwaken was hij overgelukkig toen hij bemerkte dat hij nog in leven was en de tijd had om nog iets goed te maken, waar hij meteen een begin mee maakte ook.

Moge ons leven zo zijn dat wij geen spijt hoeven hebben van onze vroegere kerstfeestvieringen. Moge ons huidige kerstfeest vol zijn van de vreugde die ons ten deel valt door de geboden te onderhouden, die onze Heer en Heiland ons kwam leren. Moge ons hart steeds vol verwachting uitzien naar nog blijdere kerstfeesten in de toekomst, omdat wij anderen in onze zegeningen hebben doen delen. Moge het verder van ons gezegd kunnen worden, evenals van Scrooge naderhand, dat hij „echt goed kerstmis wist te vieren, met een dankbaar, blijmoedig en milddadig hart.”

PRESIDENT MARION G. ROMNEY:

Voor de jongelui van tegenwoordig is Kerstmis heel anders dan het voor mij ruim zestig jaar geleden is geweest. Zo bestaat er bijvoorbeeld een groot verschil in de manier waarop wij aan een kerstboom kwamen. Als jongen ging ik er altijd met anderen op uit om bomen te kappen op naburige heuvelhellingen. Ik weet nog hoe mijn broer en ik eens zo’n kerstboom van een heuvel naar beneden hebben gesleept, en toen we thuiskwamen was er nog maar één kant van overgebleven. We moesten hem in een hoek van de kamer zetten, zodat je die ene kale kant niet kon zien.

Onze kerstversieringen maakten we vroeger altijd zelf. Dan namen we crèpepapier, waar we strookjes van knipten, die we dan weer aan elkaar plakten om er slingers van te maken. Ook

(Zie blz. 30)

Forts. v. S. 12

na een ongeval, waarvan zijn herstel onmogelijk had geschenen, al thuiskwam! Zijn gezichtsvermogen was teruggekeerd, zijn gezichtje was mooi bijgetrokken en hij deed zijn uiterste best om de enige overgebleven verlamming in zijn linkerhand te overwinnen. (Men had ons eerst gezegd dat hij wel zes maanden in het ziekenhuis zou moeten blijven!) Het door zijn verwonding onstane ziektebeeld was evenwel nog niet geheel verdwenen. Er moesten twee ribben uit zijn zij verwijderd worden, waarvan het weefsel op Matthews schedel getransplanteerd zou worden om het blootliggende hersenweefsel te bedekken, dat wij door het verband om zijn hoofd heen konden zien meekloppen met zijn hartslag. Ik was dan ook aan de vooravond van die dag in het laatst van juni, waarop deze drie uren durende operatie zou plaatsvinden, weer ten diepste bezorgd. Ik zei tegen Matthew hoeveel wij van hem hielden, maar hij antwoordde, ten zeerste verbaasd en met grote zekerheid: „Ik ga toch niet weg, zeg. Ik kom heus wel terug, hoor!” Op dat moment vervlogen al mijn angsten en ik wist zeker dat hij zou genezen.

Bij ons in de wijk werd nogmaals gevast en gebeden, en ook nu weer stond de medische wetenschap versteld over het snelle herstel en de grote geestkracht van die kleine jongen. Er zijn niet zoveel mensen die het verlies van zo'n groot stuk schedel hebben overleefd, zei de behandelende arts, maar ze stuurden Matthew binnen zeven dagen naar huis, omdat hij onder zijn bed met de andere kinderen aan het verstoppertje spelen was, en ze bang waren dat hij daarbij zijn hoofd zou stoten. Tegen het eind van juli was hij weer een toonbeeld van gezondheid, en druk bezig zijn verzuimde schoolwerk in te halen.

Kan door vasten en bidden iemands leven gespaard en zijn gezondheid herwonnen worden na zo'n vreselijke verwonding? Jazeker! Wij weten nu dat dit kan en dat het gebeurt ook. Volgens Matthews eigen woorden heeft hij zo zijn best gedaan om beter te worden, „omdat mijn pappa mij gezalfd had en ik wist dat ik dus beter moest worden.” Dat was zijn eigenlijke beweegreden, plus de wetenschap dat al die mensen voor hem baden.

In september van dat jaar, toen ons gevraagd werd of wij met onze kinderen de gezinspresentatie in de zondagschool wilden verzorgen, waren wij er zeker van dat Matthews oudere broertje en zusje zouden meedoen, maar we betwijfelden of ons verlegen jongste zoontje ook een aandeel voor zijn rekening zou willen nemen. Matthew ging echter naar zijn kamertje en bereidde daar in alle stilte een toespraakje voor. Toen hij eenmaal voor de gemeente stond, gaf hij, met langdurige tussenpozen achter elk zinnenetje, als volgt zijn getuigenis:

„Toen ik dat ongeluk had gekregen . . . hebben ze me naar het ziekenhuis gebracht . . . ze dachten dat ik zou doodgaan . . . maar Pappa heeft me gezalfd — *en nu ben ik helemaal beter!*”

Dat is het geloof van onze kleine Matthew.

(Lyn Niemeyer woont in de wijk Croyden van de ring Moorabbin, Melbourne (Australië), waar ze dienst doet als ringleidster voor culturele ontwikkeling van de zustershulpvereniging.)

Kerstboodschappen van onze leiders

In het Evangelie van Lucas lezen wij, hoe een engel de geboorte van Jezus Christus aankondigde en tot de herders in het veld sprak:

„Weest niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap, die heel het volk zal ten deel vallen: U is heden de Heiland geboren, namelijk Christus de Here, in de stad van David”

Lucas 2:10, 11

Nu wij ons voorbereiden om ook dit jaar weer met onze geliefden het kerstfeest - de herdenking van de geboorte van Christus onze Here - te vieren, wil ik graag met u wat langer stilstaan bij de eerste drie woorden van de boodschap van de engel „Weest niet bevreesd”. De kracht en betekenis van deze woorden gaat verder dan het geruststellen van de herders in 't veld.

Immers, door de geboorte van Christus is voor allen die in Hem geloven de vrees voor de dood weggenomen, want Hij - de Heiland - was gekomen om ons bij de hand te nemen en terug te brengen naar onze hemelse Vader.

Wat blijft er dan nog te vrezen?

Door de geboorte van Christus kreeg het leven voor alle kinderen Gods de diepe eeuwige betekenis, kenmerkend voor alle scheppingen van onze Vader.

Zonder de geboorte van Gods Zoon zou ons leven nimmer tot de volmaaktheid en de eeuwige vreugde, tot het eeuwig zijn, waartoe het leven ons werd gegeven, hebben kunnen leiden.

Laten wij daarom dit jaar het kerstfeest met elkander met een diepe vreugde vieren, er aan denkende welke oneindige mogelijkheden de geboorte van Christus voor ons heeft geopend.

Gods Geest kan deze mogelijkheden voor ons ontsluiten en ons doen beseffen wat het betekent, zonder vrees te mogen leven met ons oog gericht op de eeuwigheid.

Moge deze zegen dit kerstfeest de uwe zijn.

Cornelis van der Put
Ringpresident van de ring
Den Haag Nederland

Mijn geliefkoosde kerstboodschap is het bekendmaken door de Heiland van zijn komende geboorte aan de profeet Nefi. Het was een tijd van beproevingen en wonderen. De heiligen onder de Nefieten werden vervolgd. Hun eenvoudige, nuchtere geloof werd bespot.

Zelfs hun leven werd bedreigd.

Hun weerstandsvermogen werd tot het uiterste op de proef gesteld. In hun donkerste uur, de avond voordat zij hun leven zouden moeten geven voor hun geloof, kwam de zoete geruststellende stem van de Heer tot Nefi met de woorden:

„Hef uw hoofd op en wees welgemoed; want zie, de tijd is nabij, en hedenavond zal het teken worden gegeven, en morgen kom ik in de wereld . . . (3 Nephi 1:13.)

De volgende dag werden de profetische woorden van Samuel de Lamaniet, waar de heiligen hun leven voor op het spel hadden gezet, letterlijk vervuld:

„Want ziet, bij zonsondergang was er geen duisternis; en het volk begon zich te verbazen, omdat er geen duisternis was, toen het avond werd.” (3 Nephi 1:15)

Door het wonder van de Heilands geboorte werden vrees en verwarring vervangen door geloof en zekerheid; licht en glorie namen de plaats in van duisternis; spot en hoon werden vervangen door wonderen, eerbied en zelfs bekeering.

Het is mijn gebed voor deze kersttijd dat het getuigenis van de Heilands geboorte ieder van ons met geloof, licht en zekerheid zal vervullen.

En dat wij de woorden van de Heer, gesproken tot Nefi, in ons hart mogen dragen en aan onze naasten overbrengen: „ Hef uw hoofd op en wees welgemoed.”

Larry H. Brim
Zendingspresident van het
zendingsgebied Brussel België

Wij leven in een tijd van heftige beroeringen. De maatschappij bevindt zich overal in verdeeldheid.

In Amerika hebben we de Watergate-affaire gehad en de daarop volgende wisseling van presidenten. Veel regeringen zijn gewijzigd. Nederland maakt de langste periode zonder regering mee van de laatste tientallen jaren.

Ontvoeringen, gijzelingen en moord zijn dagelijkse gebeurtenissen geworden. En toch blijft, ondanks al deze onrust in de wereld, het kerstfeest hetzelfde, innerlijk een prachtig feest, eenvoudig en eeuwig als Christus zelf.

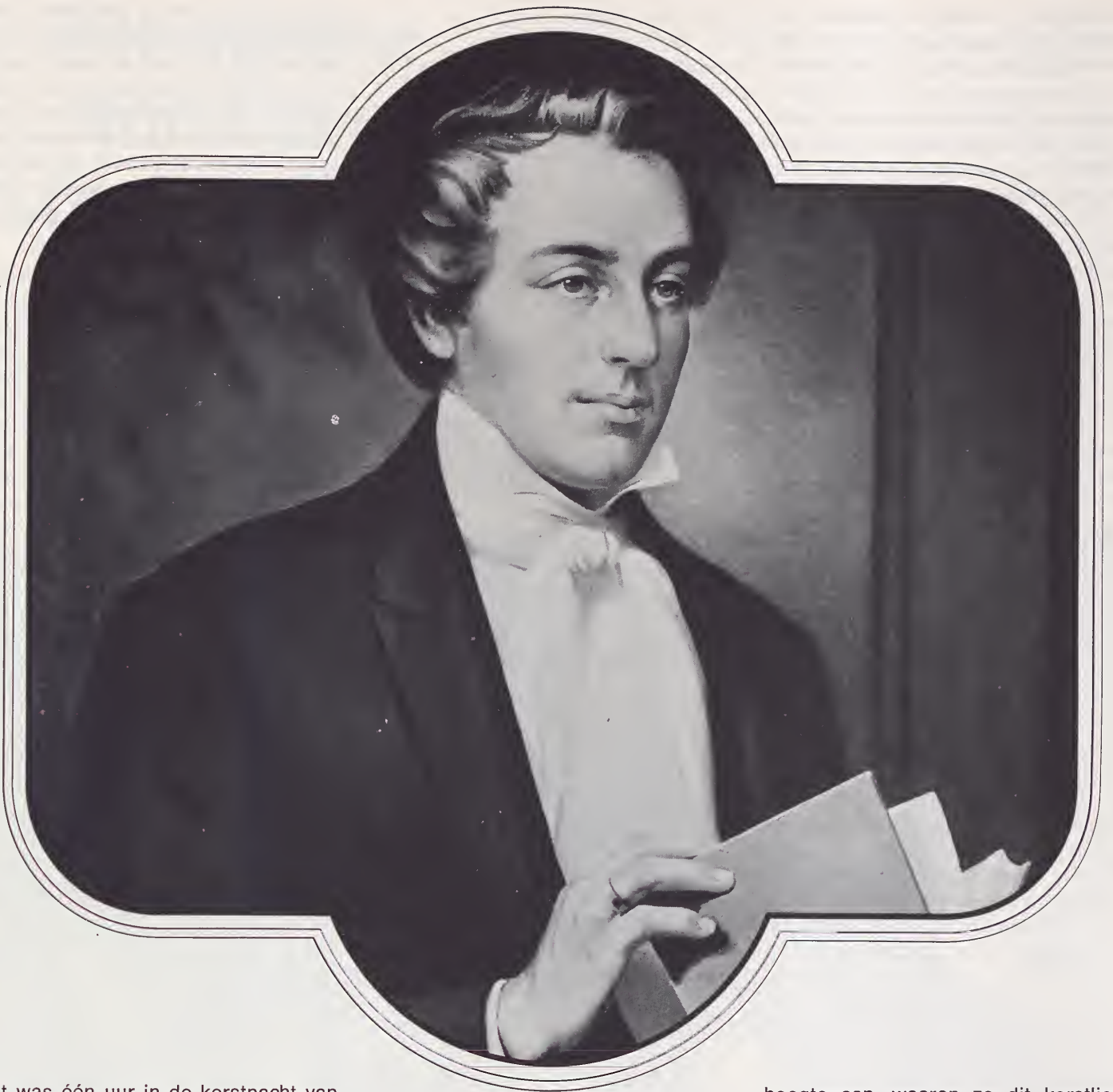
Sommigen van onze oudere leden zullen zich de crisisjaren kunnen herinneren, toen cadeautjes zeldzaam waren en de lekkernijen schaars. Ook zullen zij nog weten dat de kinderen vaak teleurgesteld voor de kerstboom stonden terwijl zij keken naar pakjes die zij al eerder gezien hadden en het kerstmantje hun hartewens niet vervuld had. De meesten van ons weten nog dat dan een liefdevolle vader of moeder hen apart nam en uitlegde dat het werkelijke kerstfeest niet draaide om het kerstmantje, dat vrolijke keurtje met kuiltjes in zijn rode wangen, maar om de ware kerstgedachte.

Wij werden er dan aan herinnerd dat 't kerstfeest meer was dan cadeautjes, klatergoud en snoepgoed, maar dat het feest was van het Kerstkind met zijn liefde, zijn algehele opoffering.

En de engel zei tot hen: „Weest niet bevreesd, want zie, ik verkondig u grote blijdschap.”

Moge vrede en blijdschap uw deel zijn tijdens deze Kerst.

John M. Limburg
Zendingspresident van het
zendingsgebied amsterdam
Nederland

Het was één uur in de kerstnacht van 1843. Een groepje van een stuk of twintig tegen de winterkou geklede mensen naderde het Mansion House in Nauvoo, op de noordoostelijke hoek van de Hoofdstraat en de Waterstraat. Het gezelschap stond stil onder de vensters van het vertrek, waarin de profeet Joseph Smith te slapen lag. Warm ingepakt in hun wollen sjaals, met diep over de oren getrokken hoeden en gehandschoende of in hun jaszakken gestoken handen, stelden ze zich dicht opeen vlak onder het slaapkamerraam van de profeet op. Eén van de koorleden gaf de toon-

Het laatste kerstfeest van de profeet

DOOR ALBERT L. ZOBELL JR.

hoogte aan, waarop ze dit kerstlied aanhieven:

„Juich, wereld, juich, de Heer 's nabij,
en aard, uw Vorst ontvang!
Dat ieder hart ontvank'lijk zij,
juich' met der eng'len zang, (bis)
juich' met, juich' met der eng'len zang.“
(*Heilige Lofzangen*, lied nr. 84.)

Terwijl ze de overige coupletten zongen, verzamelden de bewoners van het huis zich voor het venster. Enkel, waaronder ook de profeet, troseerden de tintelende vrieskou om de zangers te gaan begroeten. Naderhand vertelde hij: „Dat gezang deed een huivering van blijdschap mijn ziel

doorvaren. Al mijn familieleden en gasten kwamen uit hun bed om die serenade aan te horen. Het bezoek van die zangers stemde mij dankbaar jegens mijn hemelse Vader, en ik heb ze dan ook in de naam des Heren gezegend."

De kou vergetend, vertrok de zanggroep, bestaande uit een blinde Engelse bekeerlinge, de weduwe Lettice Rushton, haar vijftal volwassen kinderen met hun echtgenoten en een handjevol burens, naar de woning van Hyrum Smith, die twee straten westwaarts aan de Waterstraat stond. Ook de patriarch van de kerk sliep uiteraard al op dat late uur, maar hij stond op en ging naar buiten, waar hij de zangers de hand drukte. Hij gaf hun allen een persoonlijke zegen en zei dat ze zo'n hemelse muziek ten gehore gebracht hadden, dat hij eerst had gemeend dat een engelenkoor hen was komen bezoeken.

Dat kerstfest zou voor de profeet en zijn broer hun laatste blijken te zijn.

Joseph had zich voorgenomen die dag thuis te blijven. Voor hem als echt huisvader waren de kerstdagen in het verleden niet altijd zo genoeglijk verlopen als deze keer. Het jaar daarvoor had hij in de kersttijd juist besprekingen met gouverneur Ford moeten voeren over moeilijkheden, die waren ontstaan tussen de heiligen en hun andersdenkende buurtgenoten. In 1839 had hij de kerstdagen in Washington doorgebracht om schadeloosstelling aan te vragen voor de heiligen die tijdens de gewapende conflicten in de staat Missouri hun bezittingen hadden verloren. Het jaar daarvóór had Joseph met verscheidene trouwe vrienden een ellendige kerstmis gehad gedurende hun verblijf in de gevangenis van Liberty.

Misschien gingen zijn gedachten uit naar zijn thans dertigjarige goede vriend Porter Rockwell, die volgens de laatste berichten nog steeds in een gevangenis in Missouri kwijnde, waar hij al zeven maanden zat opgesloten. Daar Porter onwettig werd vastgehouden, zag het er niet naar uit dat door de heiligen in Missouri aangewende pogingen om hem vrij te krijgen met succes bekroond zouden worden. Met die laatste kerstmis hield Joseph

's middags een bijeenkomst met een paar broeders uit de nederzetting Morley, die was gelegen bij de tegenwoordige plaats Lima, ruim 40 km ten zuiden van Nauvoo. Hij gaf hun de raad het recht aan hun zijde te houden, ondanks de rooftochten van plunderende medeburgers.

's Namiddags om een uur of twee gingen vijftig echtparen met Joseph als zijn gasten aan tafel. Tijdens die maaltijd vroeg men hem het huwelijk tussen Dr. Levi Richards en Sara Grif-

fiths plechtig te willen inzegenen. Daar hij niet gaarne zijn gasten wilde verlaten, liet hij dit verzoek overbrengen aan Brigham Young, die op de zuidoosthoek van de Kimballstraat en de Grangerstraat woonde, drie straten ten noorden en één huizenblok ten westen van de woning van de profeet. Aan dat verzoek heeft broeder Brigham ook voldaan.

De toen 38-jarige profeet, die bekend stond om zijn gastvrijheid, heeft blijkbaar de rest van die dag in gezelschap van zijn familieleden en medestanders doorgebracht. Een grote groep mensen dineerde dan ook die avond ten huize van de profeet, alvorens zich te gaan toeleggen op musiceren, dansen en andere feestelijkheden die destijds tot de traditionele kerstgebruiken behoorden.

Die maandag kwamen er in de loop van de avonduren nog wat laatkomende gasten bij, allen in hun beste kleren gestoken. De zorgen van de heiligen uit heden en verleden werden tijdelijk vergeten, terwijl de genodigden van de feestelijkheden genoten. Toen werd de sfeer opeens verstoord, doordat een uitgemergelde, ogenschijnlijk dronken en onverzorgde Missouriër, met woeste, ongekamde en tot op zijn schouders hangende haren de feestzaal binnendrong. Er werden pogingen in het werk gesteld om die schurk er uit te gooien, maar hij was ze te sterk. Bij de daarop volgende worsteling bekeek Joseph die man eens goed. Het was zijn vriend Porter!

De atmosfeer klaarde op, toen ook andere vrienden om Rockwell heen kwamen staan en hem welkom thuis heetten. Hij vertelde hoe hij na zeven maanden hechtenis eervol uit de gevangenis was ontslagen en zich door vijandig gebied een weg naar huis had gebaand. Dit had hem twaalf dagen gekost, omdat zijn voeten gewond waren en men hem naar het leven had gestaan onderweg. Hij was zo juist in Nauvoo aangekomen. Louter voor de grap had hij de profeet en zijn gasten een poets willen bakken. Rockwells behouden terugkeer vormde voor Joseph het hoogtepunt van zijn laatste kerstviering, voordat hij de daarop volgende zomer in Carthage zou worden doodgeschoten.

Hongeren, dorsten en onderwijzen

DOOR THEO E. McKEAN

In het tweede artikel van deze serie kwam de volgende uitspraak voor: „Een evangelieleraar heeft de beste Medewerker die hij zich kan wensen (nl. de Heilige Geest), en het is zeer geruststellend dat wij er altijd op kunnen rekenen dat Hij zijn aandeel zal vervullen. Aan ons is de uitdaging om er het onze aan te doen om gezamenlijk goed onderwijs te

geven. Hoe moeten wij ons daartoe bekwamen? (Zie het artikel „Het voorbereiden van het lesgeven in teamverband”, verschenen in „De Ster” van mei 1977, blz. 26.)

In dat artikel werden bepaalde door de leerkracht benodigde hoedanigheden behandeld. In dit artikel willen wij het hebben over de mentaliteit die bij de leerling aanwezig moet zijn, nl. dat hij moet hongeren en dorsten naar geestelijk voedsel opdat het onderwijs/leerproces naar behoren kan verlopen.

„Wil ons onderwijs een kans van slagen hebben, dan moeten wij munt slaan uit de bereidheid van onze leerlingen om iets te leren.”

Leerkrachten kunnen hun leerlingen niet zo maar kennis en begrip ingieten. Ze kunnen het hun alleen aanbieden. Daarbij behoort het tot hun taak de leerstof op te dienen in de meest eigentijdse vorm en op een gepaste, maar toch prettige wijze hun kennis trachten over te dragen. Wil de leerling zich die kennis eigen maken, dan moet hij hiernaar (1) verlangen, (2) hij moet zelf de nodige stappen onder-

nemen om kennis te verkrijgen en (3) zijn eigen hart openstellen om het geleerde in zich op te nemen.

Soms hebben wij er leerlingen bij die om de een of andere reden niet uit zijn op dieper geestelijk begrip. In dat geval hebben wij als leerkrachten een extra taak, nl. om dat verlangen in hen te wekken. Hoe moeten we dat aanleggen? Allereerst moeten wij ons dan afvragen: Waardoor wordt iemand gemotiveerd om naar verrijking van zijn geestelijke kennis te streven?

Geestelijke voorbereiding is een factor die het overwegen waard is. Zendingen hebben soms een zware dobber om mensen te vinden die naar hun boodschap willen luisteren, omdat er maar weinigen zijn die zich er al op hadden voorbereid.

Voor ons, die thuis en in kerkelijk milieu onderwijs geven, ligt die taak stukken gemakkelijker, zou men denken. Wij onderwijzen hen die al eerder geestelijke ervaringen hebben opgedaan, waarbij zij gehoor gaven aan de inspraak van de Geest. Natuurlijk heeft de een daar vaker op gereageerd dan de ander. Toch mogen wij niet vergeten dat onze leerlingen een zorgvuldig uitgelezen groep kinderen van onze Vader vormen.

Wijlen president J. Reuben Clark Jr., een toenmalig lid van het Eerste Presidium, heeft eens duidelijk omschreven hoe wij ons als leerkrachten tegenover onze eigen jongeren moeten opstellen. Hij zei nl.: „De jeugd van de kerk, die u moet onderwijzen, is voor het overgrote deel gezond van geest en onbedorven van opvatting. . . .

„Onze jonge kerkleden hongeren naar geestelijk voedsel; ze zijn vol verlangen het evangelie beter te leren kennen en ze willen het puur en onverdund voorgeschoteld krijgen.

. . .

„Deze leerlingen snakken naar het geloof dat hun ouders bezitten en willen het in al zijn eenvoud en zuiverheid ook zien te verkrijgen. . . .

„Onze leerlingen hongeren en dorsten, . . . naar een getuigenis omtrent geestelijke zaken. . . . De geest die ze zelf bezitten doet hen aanvoelen dat zij het persoonlijk getuigenis, waarnaar zij streven, kunnen verkrijgen als het door anderen wordt verwekt en gevoed. . . .

„De leerlingen die bij u in de klas komen zijn bewust op weg naar geestelijke volwassenheid, die zij al vroeg kunnen bereiken als u ze maar het juiste voedsel toedient.” (The Charted Course in Education, blz. 4-6.)

Onze leerlingen hebben de gave van de Heilige Geest

Reeds gedoopte kerkleden hebben recht op de gaven van de Heilige Geest. In de kerk en thuis hebben wij *allen*, zowel als leerkrachten en als leerlingen, ouders en kinderen, deel aan deze belofte: „God zal u door Zijn Heilige Geest, ja, door de onuitsprekelijke gave des Heiligen Geestes kennis geven.” (LV 121:26.)

Onze godsdienstonderwijzers mogen dan ook nooit voorbijgaan aan deze innerlijke bron van licht en waarheid, die ook in onze leerlingen aanwezig moet zijn. Wij dienen ervoor te zorgen dat wij bij ons onderricht zelf in harmonie met die Geest zijn, in het vertrouwen dat ook zij die onze lessen aanhoren, daardoor in het hart getroffen zullen wor-

den. Denk aan deze tekst uit 2 Ne. 33:1, die als volgt luidt: „Wanneer iemand spreekt door de macht van de Heilige Geest, voert de macht van de Heilige Geest het tot het hart der mensenkinderen.”

Een fontein van levend water

Over het algemeen dorsten onze leerlingen naar geestelijke lavenis. Als wij ze dus tot God brengen, zal het water dat Hij hun geeft in hen tot een fontein worden, die als vanzelf in hun binnenste opwelt.

In zijn gesprek met de Samaritaanse vrouw aan de waterput heeft Jezus immers gezegd: „Indien gij wist van de gave Gods en wie het is, die tot u zegt: Geef Mij te drinken, gij zoudt het Hem gevraagd hebben, en Hij zou u levend water hebben gegeven. . . . Een ieder, die van dit water drinkt (uit die put), zal weder dorst krijgen; maar wie gedronken heeft van het water, dat Ik hem zal geven, zal *in hem worden* tot een fontein van water, dat springt ten eeuwig leven.” (Joh. 4:10, 13-14, cursivering toegevoegd.)

Als onze leerlingen gevolg geven aan de via de Geest geleerde waarheden, zal die stroom van levend water blijven doorvloeien. „Maar aan hem, die Mijn geboden onderhoudt, zal Ik de verborgenheden van Mijn koninkrijk geven, en deze zullen in hem zijn als een bron van levend water, die opspringt tot het eeuwige leven.” (LV 63:23.)

Verder heeft de Heer gezegd: „Indien gij zult bidden, zult gij openbaring op openbaring ontvangen en kennis op kennis, opdat gij de verborgenheden en vreedzame dingen — die vreugde en het eeuwige leven brengen — moogt weten.” (LV 42:61.)

Liever uitnodigen dan dwingen

Merk hierbij op dat zij die tot Christus komen het water des levens *om niet* mogen nemen, dus niet alleen kostenlos, („vrijelijk”) maar ook vrijwillig. Zo moet een leerling behalve vrijmoedig en overvloedig van dat water te kunnen drinken, het ook naar eigen believen of uit vrije verkiezing tot zich nemen mogen. De Heer heeft bij monde van de profeet Joseph Smith gezegd: „Ja, *indien zij willen, mogen zij komen* en vrijelijk van de wateren des levens nemen.” (LV 10:66, cursivering toegevoegd.)

Onze leerkrachten dienen dus hun leerlingen niet tot leren te dwingen. Deze raad gaf Alma eens aan zijn zoon Corianton: „Daarom, o mijn zoon, een ieder, die wil komen, mag komen en om niet van de wateren des levens drinken; en een ieder, die niet wil komen, wordt niet gedwongen te komen, maar ten laatsten dage zal hem naar zijn daden worden wedervergouden.” (Alma 42:27.)

Al wat de leraar doet moet dus als een uitnodiging op de leerling overkomen. Alma betoogde bovendien: „Ziet, Hij *nodigt* alle mensen uit; want de armen der barmhartigheid zijn naar hen uitgestrekt, en Hij zegt: Bekeert u, en Ik zal u ontvangen.

„Ja, Hij zegt: Komt tot Mij, en gij zult eten van de vrucht van de boom des levens; ja, gij zult vrijelijk eten en drinken van het brood en het water des levens;” (Alma 5:33 en 34, cursivering toegevoegd.)

Daar wij als leerkrachten wel uitnodigen, maar niet dwingen mogen, wordt de aard van onze uitnodiging wel uiterst belangrijk, vooral wanneer de leerling niet zo zijn best doet om er gevolg aan te geven als hij zou moeten. Onze boodschap moet dan ook zowel een uitnodigend als een aansporend karakter dragen. Met de woorden van zijn vader Moroni zegt Moroni ergens: „Doch ziet, wat van God is, nodigt steeds uit en spoort voortdurend aan om het goede te doen; daarom is alles, wat uitnodigt en aanspoort om het goede te doen, en om God lief te hebben, en Hem te dienen, door God ingegeven.” (Moro. 7:13.)

Wij kunnen een kind niet tot leren dwingen, maar wel in hem het verlangen daartoe wekken, door onze leerstof voor hem interessant en waardevol te maken. Onze lessen moeten dus op smaak worden gebracht met onze leerlingen interesserende bestanddelen, ongeveer zoals wij ons eten moeten kruiden om het smakelijk en appetijtelijker te maken. Zo zei de apostel Paulus eens: „*Uw spreken zij te allen tijde aangenaam, niet zouteloos*; gij moet weten, hoe gij aan ieder het juiste antwoord moet geven.” (Col. 4:6, cursivering toegevoegd.)

Als wij ons, vervuld van de Heilige Geest, door Hem bij het onderwijzen van anderen laten leiden, verspreidt zijn invloed zich via ons door de klas als een lopend vuurtje, dat met zijn goddelijke vonken ook in onze leerlingen een heilig vuur zal kunnen ontsteken.

In onze eigen bedeling des tijds heeft de Heer tot ons gezegd: „Wanneer mensen tot Mijn eeuwig evangelie zijn geroepen en een eeuwig verbond sluiten, *worden zij beschouwd als het zout der aarde*, om het goede in het mensdom te doen uitkomen en te behouden;

„Zij zijn geroepen om de kracht van het mensdom te doen uitkomen; *ziet, indien dat zout smakeloos wordt, is het van die tijd af nergens anders meer goed* voor dan om weggegooid en door de mensen vertreden te worden.” (LV 101:39 en 40, cursivering toegevoegd.)

Bovendien heeft Hij deze waarschuwing tot ons gericht: „Doch voor zoverre zij Mijn geboden niet onderhouden, en geen acht slaan op Mijn woorden, en ze niet nakomen, zullen de koninkrijken der wereld over hen zegevieren. „Want zij waren tot een licht voor de wereld gesteld, en om heilanden der mensen te zijn;

„En voor zoverre zij de heilanden der mensen niet zijn, zijn zij als zout, dat smakeloos is geworden, en voortaan nergens meer goed voor is, dan om weggegooid en door de mensen vertreden te worden.” (LV 103:8-10.)

Als wij met de Geest onderwijzen, worden wij als het „licht”, (Matt. 5:14-16), de „zuurdesem” (Luc. 13:20-21) en het „zout” der aarde, waardoor wij bij onze leerlingen dorst naar het evangelie zullen verwekken, maar zonder de Heilige Geest kunnen wij voor onze leerlingen niets van dit alles betekenen. Evenals Paulus zijn discipel Timotheüs vermaande „de gave Gods aan te wakkeren, die door mijn handoplegging in u is,” (2 Tim. 1:6), zo moeten ook wij hen vermanen die onder onze hoede komen om de gave aan te kweken, die hun bij huneigen doop geschonken is.

De betekenis van onze houding (als leerkrachten)

Eén ding moeten wij goed onthouden, nl. dat onze houding ten opzichte van de leerling en zijn lust tot de waarheid veel te maken heeft met de hoedanigheid van ons onderwijs.

Als wij niet veel vertrouwen hebben in de leergierigheid van onze leerlingen, zullen onze lessen vaak zwak overkomen, of al te zeer vereenvoudigd zijn en zo hun geestelijke uitwerking missen, daar de geest van de leerlingen onverzadigd blijft. Dan kan het met recht zo'n leerling om brood vraagt en wij hem onopzettelijk (of althans onbewust) „een steen geven.” (Zie Matt. 7:9.)

Als wij vertrouwen in een leerling stellen en in hem een kind van God zien, wiens innerlijke geest op zoek is naar een goede gelegenheid tot vernieuwing en verrijking van het begrip, dat hij eens in de tegenwoordigheid van zijn Vader heeft gehad, dan zullen wij hem aanstonds van het brood des levens voorzien en hem tevens naar de bron van levend water leiden.

Onze leerlingen bespeuren meteen hoe wij inwendig tegenover hen staan. In al wat wij zeggen of doen stralen wij dat als het ware uit. Ze komen er dus al spoedig achter hoeveel vertrouwen wij in ze hebben en hoeveel wij om ze geven. Ze weten gewoon of wij in ze geloven of niet en voelen aan of wij al dan niet van hen houden. Hun aanvankelijk enthousiasme van het evangelie is zo vaak afhankelijk van het onze.

Denkt u eens aan die oudtestamentische geschiedenis, hoe Mozes verspieters uitzond naar het land Kanaän, om de kinderen Israëls te laten weten wat hun bij het betreden van dat land te wachten stond. Die spionnen meldden dat „het een land overvloeiende van melk en honig” was, maar het volk van dat land was „sterk” en de steden waren er „ommuurd.” (Zie Num. 13:27-28.) Tien van de twaalf verspieters gaven toen blijk van een *vreesachtige* houding, door te zeggen: „Wij zullen tegen dat volk niet kunnen optrekken, want het is sterker dan wij.” (vs. 31.) Het gevolg van hun volstrekt gebrek aan geloofsvertrouwen, dat ze in staat zouden zijn te volbrengen wat de Heer geboden had, bleek uit hun slotverklaring: „Wij waren als sprinkhanen in onze eigen ogen en ook *in hun ogen*.” (vs. 33, cursivering toegevoegd.)

Slechts twee van die twaalf, met name Kaleb en Jozua, namen een *gelovig* standpunt in. Kaleb nam het woord en zei: „Laat ons gerust optrekken, en het in bezit nemen, want wij zullen het zeker kunnen vermeesteren.” (vs. 30). Tenslotte vermeldden Kaleb en Jozua eenvoudig: „De Here is met ons; vreest hen niet.” (Num. 14:9.)

Welke van die spionnen zouden goede leraren zijn geweest? Kaleb en Jozua aanvaardden vol vertrouwen hun taken van de Heer en stelden zich op een gelovig standpunt. Evenals Nefi zouden ook zij hebben gezegd: „Ik zal heengaan en doen, wat de Here heeft bevolen, want ik weet, dat de Here geen geboden aan de kinderen der mensen geeft, zonder tevens de weg voor hen te bereiden, zodat zij zullen kunnen volbrengen, wat Hij hun gebiedt.” (1 Ne. 3:7.)

De Heer zal ons helpen bij ons onderwijs, en Hij zal ook onze leerlingen bij hun studie helpen. Alleen door met Hem samen te werken kunnen wij slagen.

Klaar of niet, ik zal je leren

DOOR BOYD K. PACKER*

* Ontleend aan zijn boek *Teach YE Diligently* (Onderwijst ijverig), met toestemming van de auteur. Copyright 1975 Deseret Book Company.

Verstopperij spelen was vroeger, toen ik nog een kleine jongen was, bij ons in de buurt een geliefd spelletje. Het werd meestal in de avondschemering gespeeld. Dan kwamen alle buurtkinderen bij elkaar in een tuin of boomgaard, waar veel schuilplaatsen waren. Voordat het spel kon beginnen, moest degene die „hem” was, met stijf dichtgeknepen ogen ergens in een hoek of achter een boom gaan staan en hardop tot honderd tellen, terwijl alle overige kinderen uiteenstoven om zich hier of daar te verstoppen. Het aftellen werd besloten met: „Zesennegentig, zevenennegentig,

achtennegentig, negenennegentig, honderd!” waarop degene die de anderen moest opsporen, dan men stemverheffing riep: „Ik kom! Klaar of niet, ik zal je pakken!” Zo begon dat spel.

Als ik ergens een leraar met een ongeïnteresseerde klas zag tobben of getuige was van de pogingen van een vader of moeder om een kind op een ongelegen ogenblik iets bij te brengen heb ik weleens gedacht dat onderwijzen iets weg heeft van zo'n spelletje, waarbij wij dan metterdaad aankondigen: „Ik kom! Klaar of niet, ik zal je leren.”

Wil ons onderwijs doeltreffend zijn, dan moeten we altijd profiteren van het juiste moment, waarop de leerlingen er rijp voor zijn. Jaren geleden, toen ik les gaf aan een kerkelijke kweekschool, kwam een van de leerlingen op weg naar school bij een auto-ongeluk om het leven. Er heerste die dag in de hele school diepe verslagenheid. Ernstiger gestemd en leergieriger dan ik ze ooit had gezien, kwamen mijn leerlingen de klas binnen. Ik gaf destijds les in kerkgeschiedenis, en we waren juist bezig met de mormoonse pioniers naar het westen te trekken. Op dat moment was de sfeer er echter niet naar om een les over pionieren te geven. Die dag waren ze toe aan een les over het verzoeningswerk van Christus, de opstanding en het leven na de dood.

Een goede leerkracht zal vlug op de omstandigheden reageren en elke gunstige gelegenheid aangrijpen om de jongelui iets te leren waar ze op dat moment voor openstaan.

Heel wat lessen, die wij onze eigen kinderen zo graag al eerder hadden willen geven, hebben we moeten uitstellen tot zij eraan toe waren.

Te vroeg en teveel ineens

Een van de grootste moeilijkheden en de enorme gevaren, die zijn verbonden aan seksuele voorlichting op openbare scholen, is dat daarbij geen rekening wordt gehouden met dit gewichtige beginsel, waarvan bij het onderwijs moet worden uitgegaan. Ze vertellen hun jeugdige leerlingen alles voordat deze er rijp voor zijn. Zodoende richten ze vaak grote verwoestingen aan in de gemoedrust van die kinderen en kunnen ze in geestelijk en zedelijk opzicht ruïneren. Ze stellen ze aan grote gevaren bloot. Men moet alles op zijn tijd doen, en voor alles is een tijd bepaald. Verstandige ouders en leerkrachten zullen daarvoor steeds op hun hoede zijn.

Ook bij het organiseren van kerkelijke activiteiten dienen we veel wijsheid te betrachten door in aanmerking te nemen in hoeverre onze leden rijp zijn voor onderricht in de grondbeginselen van de zedenleer. Als we ze die beginselen te vroeg willen bijbrengen, hebben ze voor de kinderen misschien nog niets te betekenen. Hoe noodzakelijk het bijbrengen van goede zeden op zichzelf ook moge zijn, bij het kiezen van het kader waarin dit onderwijs plaatsvindt moeten wij altijd uitgaan van de mate van rijpheid van onze leerlingen en inzien of zij er wel op voorbereid zijn.

Als een opgroeiend kind bijvoorbeeld nog te jong is om al ondervinding te hebben van de aandrang van lichamelijke begeerten, moet men bij het onderwijs daaromtrent heel anders te werk gaan dan bij het onderricht aan de rijpere jeugd gepast kan zijn. Er komt nog wel een tijd waarin men dit onderwerp op wat meer volwassen niveau met de jongelui kan bespreken, maar dan nog moet het altijd met eerbied geschieden.

Alle voorlichting die men een leerling geeft moet in een voor hem smakelijke vorm worden opgediend en van zodanige aard zijn dat hij de leerstof kan verwerken. Ongeleukigerwijs beschikken wij als ouders of leerkrachten niet over een reeks van staten of grafieken, proeven of maatstaven die ons in staat kunnen stellen om een nauwkeurig inzicht in de rijpheid van elk onzer pupillen te krijgen, zodat wij onze lessen dienovereenkomstig op individuele basis kunnen aanpassen. Dat wil zeggen dat wij voorzichtig moeten zijn en ieder opgroeiend kind in stilte moeten observeren om er achter te kunnen komen wanneer hij ergens rijp voor is. Dit geldt voor verschillende onderwerpen.

Nu is de tijd rijp – op ditzelfde moment!

Bij het onderwijzen van onze eigen kinderen is dit beginsel van groot belang. Ouders zijn vrijwel doorlopend met hun kinderen samen en kunnen dus bespeuren wanneer ze aan voorlichting toe zijn. Uit vragen of gedragingen van hun kinderen, of op grond van hun eigen levenservaring kunnen zij aanvoelen dat op een gegeven moment de tijd rijp is om ze iets te leren. Ouders dienen te weten wanneer het tijd wordt om hun kinderen *nu meteen*, op ditzelfde moment, de les te geven waar ze rijp voor zijn.

Zo hebben mijn vrouw en ik er als ouders een vaste gewoonte van gemaakt, de beantwoording van een vraag van een onzer kinderen nooit uit de stellen. Onverschillig hoe onbelangrijk die vraag ook mag schijnen, of hoe druk we juist bezig zijn, we staan altijd klaar om wat wij ook omhanden hebben, te onderbreken om een vraag van de kinderen te beantwoorden. Dit doen wij omdat die vraag erop wijst dat hij ergens rijp voor is en het graag wil weten, nu meteen.

Geef ze te eten als ze honger hebben

We hebben iets geleerd over het stillen van die onzichtbare, abstracte innerlijke eetlust, door deze met lichamelijke honger te vergelijken. Tijdens het opgroeien van onze kinderen hebben wij de gewoonte aangenomen ze te eten te geven als ze honger hebben. Dit lijkt misschien een heel vreemde en roekeloze gewoonte, maar we hebben er veel succes mee.

Kort nadat onze kinderen uit school zijn thuisgekomen, staat er een warme maaltijd voor ze klaar. Ze eten om een uur of half vijf tot vijf uur. Ze zijn dan de hele dag op school geweest; hun bloedsuikergehalte is laag; ze zijn onrustig en vermoeid, en als ze thuiskomen hebben ze honger.

Nu zou men twee methodes kunnen volgen. Hun moeder zou ze wat melk met koekjes of boterhammen met jam kunnen geven om hun ergste honger alvast te stillen en ze tot etenstijd zoet te houden, maar dan is hun eetlust meestal verflauwd en eten ze tijdens de warme maaltijd niet zo goed meer als ze zouden moeten. De andere methode is ze meteen hun warme maaltijd op te dienen als ze de meeste honger hebben. Dan eten ze flink en doen de maaltijd eer aan; tegen bedtijd kunnen ze dan nog een of ander lekker hapje krijgen.

Het is een lust om te zien hoe ze na zo'n goede maaltijd aan de gang gaan, hun karweitjes opknappen of zich aan de studie zetten, rustig gaan spelen of iets anders doen.

Nu rijst onmiddellijk de vraag: Zeg, eet vader dan niet tegelijk met de kinderen? Vader krijgt zijn maaltijd als hij thuiskomt. De kinderen zitten daar dikwijls ook bij en praten wat met hem. Als er dan later nog een toetje op tafel komt, lijkt het eigenlijk iedere avond wel gezinsavond.

Deze gang van zaken heeft veel tot onze huiselijke rust en vrede bijgedragen, omdat de kinderen te eten krijgen als zij eraan toe zijn.

In dit voorbeeld zit natuurlijk een vergelijking met ons onderwijs verborgen. Soms geven wij onze leerlingen korte, terloopse antwoorden, liflafjes waardoor hun innerlijke eetlust of leergierigheid eigenlijk veeleer bedorven wordt. Daarmee schepen wij ze dan af, zonder ze van het broodnodige geestelijke en verstandelijke voedsel te hebben voorzien.

De kreet uit dat kinderspel: „Klaar of niet, ik zal je pakken” (in ons geval dus „leren”) is dan ook een slechte raad voor alle leerkrachten of ouders, die geroepen zijn de jeugd op te voeden en te onderwijzen.

(Citaten overgenomen uit hoofdstuk 17, blz. 107-108 en 114-116 van „Teach Ye Diligently”)

beter op mijn zending voorbereiden? Hoe kan ik op school betere vorderingen maken?"

Wij sporen onze kinderen aan eerst om de bijstand van de Heilige Geest te bidden en zich vervolgens in hun woorden en daden door Hem te laten leiden.

Wij trachten ze te leren voortdurend meer licht en kennis te verwerven door goed op te letten in kerkelijke bijeenkomsten en door de Schriften te bestuderen, waarbij ze zich met recht moeten verlustigen in de woorden en de liefde van Jezus Christus. Dan zal de Heilige Geest hun het juiste, op hun probleem van toepassing zijnde beginsel te binnen brengen om hun de weg te wijzen en hun schreden te leiden. We moedigen ze aan tal van kernachtige schriftgedeelten, vol woorden van wijsheid die betrekking hebben op hun huidige kansen en uitdagingen, van buiten te leren. Die teksten overhoren wij ze dan tijdens de gezinsavond, waarbij wij ze tevens met onze kinderen kunnen bespreken. Ook proberen wij ze telkens weer voor te houden dat we niet meer licht en kennis ontvangen, zolang wij niet handelen overeenkomstig hetgeen ons al gegeven is. Met andere woorden, laten we maar gewoon naar de stem van ons geweten luisteren. Als we dan nog meer nodig hebben, zal de Heer ons dit op zijn tijd en wijze bekendmaken, en niet op de onze.

Als iemand eenmaal ontdekt dat het mogelijk is een levend contact met de hemelse Vader te onderhouden, zodra hij leert wat het eigenlijk betekent niet alleen *tot* God, maar *met* God te spreken, zal hij nooit meer dezelfde zijn. Alles, ook onderlinge verhoudingen met anderen, zal daardoor dan veranderen en oneindig levendiger en mooier worden.

„Wat is het belangrijkste dat je ooit van je leven hebt geleerd?" vroegen wij onze Cynthia op haar achttiende verjaardag. Zonder enige aarzeling antwoordde ze ernstig: „Dat je je leven op de Here Jezus Christus moet bouwen, in Hem geloven en je vertrouwen op Hem moet stellen, uit zijn kracht moet putten en je op je verbondenheid met Hem

pofften we maïskorrels, die we daarna aan een touwtje regen om er guirlandes van te maken, waarmee we de kerstboom konden versieren. Verder gaven we met kerstmis thuis altijd een extra lekker en uitgebreid diner.

Mijn oom, Gaskill Romney, had een houtzagerij en een timmerfabriek, waar schuiframen en deuren werden gemaakt. Hij had ook een draaibank, waarop hij honkbal-slaghouten maakte als kerstgeschenken voor de jongens, en voor de meisjes maakten we zelf kastjes en houten meubeltjes voor hun poppen. We hadden toen niet zulk geraffineerd speelgoed als de jeugd van tegenwoordig, nu er zoveel te koop is voor hen.

Toch hadden ook wij het met Kerstmis altijd heel gezellig, want wij maakten er een echte feestdag van, omdat de Heiland was geboren.

Lieve kinderen, onthoud altijd dat Hij, wiens geboortedag wij op het kerstfeest gedenken de Zoon was van God, de eeuwige Vader, en dat Hij de Verlosser der wereld is. Moge ook ditmaal Kerstmis voor jullie allen een heerlijk en blij feest zijn.

Met hartelijke groeten en de beste wensen voor een fijne kersttijd,

De leden van het Eerste Presidium:

Spencer W. Kimball
N. Eldon Tanner
M. G. Romney

moet verlaten om vervlogen dromen, teleurstellingen en ontgoochelingen te boven te kunnen komen. Dit verschaft je dat gevoel van veilige geborgenheid, dat je nodig hebt. Daardoor leer je begrijpen en kom je te weten wie je eigenlijk bent, en niet wat andere mensen van je zeggen of denken."

Op dat moment voelden we dat onze moeite was beloond, we haalden opgelucht adem en waren ook een beetje verbluft dat we tenslotte wat eer van ons werk hadden en er iets van ons onderricht tot onze kinderen begon door te dringen.

Toch is de eindoverwinning nog niet behaald. Wij onder vinden ook wel eens teleurstellingen. Het is geen gemakkelijke taak. Het is een voortdurende strijd, die steeds weer inspanning kost. Toch is het voor ons zeer bemoedigend dat ons leven door wetten en niet door toeval wordt bestuurd,

en dat wij die wetten naar eigen vrije verkiezing kunnen nakomen.

Kortom, wij hebben gemerkt dat wij in onze pogingen onze kinderen te leren hoe ze met hun hemelse Vader moeten spreken, naar zijn antwoorden moeten luisteren en er gevolg aan moeten geven, ongeveer evenveel succes boeken als bij de toepassing van die beginselen op ons *eigen* gebed en het naleven daarvan. Het gebedsleven van onze kinderen kan dus alleen door *ons* voorbeeld op een hoger niveau worden gebracht.

Wij zijn zo dankbaar voor het geduld en de lijdzaamheid van de Heer, en voor de gelegenheden die Hij ons biedt. Wij zijn dan ook van plan op deze weg voort te gaan en steeds naar Hem te blijven luisteren, het geleerde ter harte te nemen in gehoorzaamheid aan de op ons genomen verplichtingen, en de jeugd in deze geest te blijven onderrichten.

Met ingang van de volgende maand EEN VERBETERING TEN GOEDE

Met ingang van de volgende maand zal **De Ster** er anders uitzien. De bladzijden zullen kleiner zijn, en het tijdschrift zal meer bladzijden bevatten. Dat wil niet zeggen dat u minder voor uw geld krijgt. Over een heel jaar zult u zelfs meer waardevolle leesstof onder ogen krijgen dan met het huidige formaat het geval was. De algehele kwaliteit van het tijdschrift zal er op vooruitgaan, en er zullen wat meer pagina's in kleur worden uitgevoerd. Bij onze beslissing op een compacter geheel over te gaan, speelden de volgende factoren een rol:

1. Voor het tijdschrift in de nieuwe vorm is ongeveer 25% minder papier nodig, hetgeen erg belangrijk is, omdat de vraag in de wereld naar papier sneller toeneemt dan de productiecapaciteit zodat het papier duurder wordt en moeilijker te krijgen is. Hoewel we minder papier gaan gebruiken, wil dit niet zeggen, dat u minder te lezen krijgt. **We kunnen zelfs meer tekst op het papier krijgen door het geheel meer compact te maken, zodat u meer lectuur krijgt voor dezelfde prijs.** Het heeft allemaal te maken met aanpassing van de grootte van de marges en foto's.

2. Omdat er minder papier voor nodig is, weegt het nieuwe tijdschrift minder en liggen de verzendkosten lager. Het geld dat wordt uitgespaard, omdat er minder papier wordt gebruikt en de verzendkosten lager liggen wordt aangewend ter verbetering van het tijdschrift zelf en gebruikt om de abonnementsgelden zo laag mogelijk te houden.

3. Het nieuwe formaat leent zich beter voor kortere artikelen. Het meeste materiaal in **De Ster** bestaat uit samenvattingen van artikelen uit de Engelstalige kerkelijke tijdschriften. Nu we meer ruimte beschikbaar hebben en kortere artikelen kunnen plaatsen, zullen wij u een grotere verscheidenheid aan onderwerpen kunnen brengen.

4. U kunt het tijdschrift in zijn nieuwe vorm gemakkelijker meenemen naar vergaderingen. U kunt het moeiteloos

lezen in bus of trein en u kunt het beter in de boekenkast kwijt wanneer u het gelezen hebt.

We hopen dat u de tijd zult nemen om aan het tijdschrift in zijn nieuwe vorm te wennen en dat u tevreden zult zijn met het resultaat.

Met een variant op het Nederlandse spreekwoord zou men kunnen zeggen „het geluk ligt in een klein boekje.” Wij geloven dat dit zeker het geval is met het vernieuwde tijdschrift dat u volgende maand zult ontvangen.

Haereland

Sinds juli 1977 is Haereland voor 56 personen en hun naaste familieleden een begrip. Voor hen betekent Haereland voortaan „Meisjeskamp 1977.”

Om u te helpen dit te begrijpen zal ik u 't kamp in vogelvlucht laten beleven. Zaterdagmiddag: De ene auto na de andere vindt na enig zoeken het kamphuis. In de serre van het kamphuis heet zuster Pen iedereen welkom.

Hartelijke begroetingen en omhelzingen zijn heel normaal, want velen die al eerder een kamp hebben bezocht, zien hier voor het eerst sinds het vorige kamp hun vriendinnen terug. Een natuurlijk gevolg is een bijna niet te stuiten kwebbellust.

Als de ouders en de andere wegbrenners zijn verdwenen begint het programma met het maken van jaarembelen.

De jaarembelen tonen de vorderingen van de meisjes. Iedere kampeerster kan nu meteen zien hoeveel ervaring de ander heeft en zo worden de nieuwelingen vlot herkend en geholpen. Het thema van het kamp is „bomen”, naar dit thema wordt de grote zaal 's avonds versierd, en is nu veel gezelliger want nu is het ons kamphuis.

's Zondags worden onder leiding van kampvader van Drogen een zondagschool- en een avondmaalsvergadering

gehouden, 's avonds haardvuuravond toe.

Iedereen is nu wat gewend en er wordt over 't algemeen beter geslapen. Dat moet ook, want de rest van het kamp moet er worden aangepakt. De bedoeling van het kamp is uiteindelijk via een vastomlijnd programma de meisjes te helpen de natuur te leren kennen en waarderen en een goede kampeerster te worden. Kennis komt niet vanzelf. In de lesperiodes wisselen theorie en praktijk elkaar in een hoog tempo af, iedereen wil haar aftekeningen verzamelen en aan het eind van het kamp bevorderd worden. De activiteiten omvatten vuurtjes maken, planten leren kennen, zelf wat op het vuur klaarmaken, knopen, sjorren, EHBO, zwemmen, zingen, sporten enzovoort.

Om de opgedane kennis te testen zijn er de grote hike (trektocht) en het EHBO-spel. Om vlijt te belonen is er vrijdagmiddag een uitstapje naar de Flevohof.

De kampouders en de leidsters waken over de schare en proberen er goede kampeersters van te maken. De kooksters waken over de magen en toveren heerlijke maaltijden op tafel.

De meisjes zorgen op hun beurt voor een hartelijke sfeer, waarin vele vriendschappen worden gesloten en reeds bestaande vriendschappen versterkt.

De slotbijeenkomst en de vele omhelzingen bij het afscheid getuigen van een geslaagd kamp: „Volgend jaar doen we het weer.”

Zr. A. Pen-Kerkhoven

„Gaaf uit in de gehele wereld”

Dit was de titel van de leerzame film, die op de zaterdagavondvergadering (15 oktober 1977) van de kwartaalringconferentie werd vertoond.

In deze film benadrukt president Spencer W. Kimball, dat een leger van zendelingen in De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen nodig is om de opdracht door Jezus Christus zelf gegeven, te vervullen. Aan een ieder op deze aarde dient het ware evangelie te worden verkondigd en aan hen moet worden uitgelegd waarom en waartoe men hier op aarde is. Derhalve dient overal in de wereld zending te worden bedreven, zodat de enige ware kerk zal groeien ter eer van God en tot het welzijn van alle schepselen.

De „hoge toren” die koning Benjamin gebruikte om het verzamelde volk toe te spreken, heeft God ons gegeven door de uitvinding van radio en televisie. Er zal in de toekomst geen belemmering zijn alle schepselen het ware evangelie te laten horen door de satellieten in het heelal te benutten en geen ijzeren of bamboegordijn zal ons tegen kunnen houden.

Daarom moet iedere jongeman in de kerk, zich van jongsaf aan voorbereiden op zijn zending, wat ook een medische- een landbouwkundige- of een tempelzending kan zijn.

Na de film sprak de zendingspresident van de ring, broeder Max v. d. Put over de grootsheid en omvang van het werk in de film behandeld. „Het doel van de kerk is geen wereldse macht,” citeerde hij president Kimball, „maar uitsluitend een geestelijke.” Daarbij wees hij erop, dat ons aandeel in het zendingswerk het beginnen bij ons zelf is en dat we onze relatie met onszelf eerst zuiver moeten stellen. „Hoe komen we over bij een ander?”, zo vroeg hij zich af, „zouden we een vriend van onszelf willen zijn?” Omdat we zelfstandig beslissingen in ons leven moeten nemen is een goede relatie met onszelf hard nodig. En dat onze verantwoording daarbij groot is, zei hij, is omdat wij slechts daardoor een goede relatie met God kunnen opbouwen en pas daarna kunnen wij „uitgaan in de gehele wereld,” om anderen het ware evangelie te verkondigen.

Ook president Jansen, tweede raadgever in het ringpresidium, legde de

nadruk op de communicatie en nam als voorbeeld Jezus Christus zelf. Omdat Jezus Christus kon omgaan met iedereen, ongeacht rang of stand, een graag geziene gast was en niet alleen door woorden een goede communicatie had met iedereen, maar ook door zijn gedrag.

Een gebrek aan communicatie veroorzaakt veel verdriet en problemen, met jezelf en met je medemensen. Door een goede relatie op te bouwen met je medemensen is het mogelijk anderen te vertellen waarom de mens op aarde is geplaatst. „En zo,” besloot president Jansen zijn boodschap, „kan elk lid van de kerk een zending zijn.”

Broeder E. Engelbert, de regionale vertegenwoordiger van de Raad der Twaalf, begon zijn boodschap met de groeten over te brengen van het Eerste Presidium, dat hij had ontmoet op de conferentie te Salt Lake City.

Daarbij was broeder Engelbert ook gevraagd te vertellen, dat het Eerste Presidium ons sterkte wenste en met ons meeleeft in het werk, dat voor de kerk moet worden gedaan.

„Zending is aan anderen zeggen wat wij weten,” zij broeder Engelbert, „maar wij moeten er voor waken niet alleen hoorders te worden.” Verder betoogde hij, dat wij in Christus’ ware kerk meer als anderen de kans lopen om hoorders, en geen daders van het Woord te worden.

Liefde wekt liefde en in de geest van vreugde ontstaan grote gedachten.

Daarom moeten wij steeds het goede in onze medemensen zien en niet, zoals wij geneigd zijn, het verkeerde onthouden. Het evangelie is aan de mens gegeven om gelukkig te zijn en als wij onrust in ons hart hebben moeten wij niet de oplossing zoeken in onrust, maar in vreugdevolle zaken. Dan kunnen wij weer rust in ons hart krijgen en dan kunnen wij alle problemen oplossen. Daarom moeten wij ons ook bekeren van de drang tot het zoeken naar fouten. Vaak denken wij dat dat onmogelijk is, want wij zijn pas

dan bekeerd als die neiging uit ons hart is verdwenen. Maar als wij ons keren tot de Heer en Hem vertellen, dat wij alles hebben geprobeerd om onszelf te veranderen - en het dan ook werkelijk hebben gedaan - dan zal God ons laten ervaren dat dat tóch mogelijk is.

„Niets is God onmogelijk,” aldus broeder Engelbert, „de Heer zal het wonder laten gebeuren als wij nog denken, dat dat niet meer kan.” Het evangelie is het enige systeem, dat antwoord heeft op alles.

Aan het einde van de vergadering sprak de ringpresident C. v. d. Put van de Ring Den Haag Nederland zijn dank uit voor de boodschap ons gebracht door de spekers. De gesterkte aanwezigen gingen blij en met een dankbaar hart huiswaarts na het slotgebed, uitgesproken door bisschop C. de Bruyn.

Broeders en zusters,

Er is mij gevraagd een stukje te schrijven voor De Ster, waarschijnlijk omdat ik per 31 oktober 1977 een zending zal verrichten in Antwerpen-België.

Misschien is het goed een beetje over mijzelf te vertellen, daar veel leden mij niet of nauwelijks kennen.

Op 12 december 1976 ben ik gedoopt, dus een bekeerlinge. Zover ik weet is er niemand bij mij in de familie Mormon. Voordat ik gedoopt werd zijn er dus heel wat discussies met m'n naaste familieleden voorafgegaan. Daar ik meerderjarig ben, kon ik gelukkig zelf beslissen. Gelukkig zeg ik, omdat ik een getuigenis heb, dat De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen de ware kerk is, hersteld om ons nog een kans te geven om ons van onze zonden te bekeren. Ook weet ik dat God leeft, alsook zijn zoon, Jezus Christus. Het is heel belangrijk een getuigenis te hebben, vooral nu ik een full-time zending ga verrichten.

Hoe kun je anders mensen van het evangelie vertellen, of dat de dingen die je vertelt, waar zijn, als je zelf geen getuigenis hebt.

In eerste instantie leek het mij niets om op zending te gaan. „Waarom niet?” wordt vaak gevraagd. Nu, je moet, als je een baan hebt, ontslag vragen. Je gaat een poos van je familie weg, enz. Na veel nadenken, praten met vrienden, praten met mijn ouders en vooral na gepraat te hebben met de patriarch, dacht ik: „Ja, misschien dat ik toch wel op zending zal gaan.”

De tekst 1 Nephi 3 : 7 gaf de doorslag. „Ik zal heengaan en doen, wat de Here heeft bevolen, want ik weet, dat de Here geen geboden aan de kinderen der mensen geeft, zonder tevens de weg voor hen te bereiden, zodat zij zullen kunnen volbrengen, wat Hij hun gebiedt.”

Het zou ook in strijd zijn met de leer van God als de Heer iets van je verlangt, dat je toch niet kunt volbrengen. En nu is het zover, de koffers zijn zowat gepakt, de fiets gaat nu spoedig op de trein en dan ga ik het zendingsveld in.

Ik ben dankbaar voor de steun die ik krijg van de gemeente Apeldoorn, zonder hun steun zou het niet mogelijk zijn voor mij een zending te verrichten.

Moge de Heer hen zegenen, dat bid ik in de naam van Jezus Christus. Amen.

Zr. Ria van Elburg

Gezinskamp 1977

Op initiatief van broeder Paul van 't Schip en Rolf van der Put werd er van 23 tot en met 30 juli 1977 een speciaal kamp georganiseerd voor gezinnen met kinderen tot 12 jaar. Dit kamp werd gehouden in de bossen in de omgeving van Bergen op Zoom.

Als proef namen er 11 gezinnen met in totaal 32 kinderen aan dit kamp deel. Het gezin stond in het kamp centraal en daaromheen waren diverse activiteiten georganiseerd. Zondag was er een priesterschap- en een zondagschoolvergadering in een speciale tent. Op maandag, woensdag en vrijdag waren er 's morgens voor de volwassenen discussiegroepen.

Als sprekers hiervoor waren in ons midden broeder Engelbert, zuster van der Put en broeder J. P. Jongkees. Er werd onder andere gesproken over gezinsplanning, seksuele opvoeding van de kinderen en onenigheid in eenheid. De kinderen werden gedurende deze discussies verdeeld in 3 leeftijdsgroepen die elk hun eigen activiteiten hadden, zoals hutten bouwen, kleien,

speurtocht. Daarnaast waren er gezamenlijke activiteiten, namelijk sport, zwemmen en bijna iedere avond was er tot groot genoegen van de grote en kleine pyromanen kampvuur. Woensdag was er een gemeenschappelijke pannekoekenmaaltijd. Door 3 broeders werden er in één uur 300 pannekoeken gebakken, waarna zij zelf geen pannekoeken meer konden zien en maar overgingen op zure bommen.

Woensdagavond was er een haardvuuravond, waar broeder C. Didier, lid van het eerste Quorum van de Zeventig, als bijzondere gast aanwezig was en met ons sprak over zendingswerk. De omgeving waarin het kamp werd gehouden was uitermate geschikt. Het is een omheind bosperceel, waarvan wij het achterste gedeelte tot onze beschikking hadden. In het midden van dit gedeelte bevindt zich een open zandvlakte, waar de gezamenlijke activiteiten werden gehouden. Rondom deze vlakte stonden in een wijde cirkel onder de bomen de tenten van de gezinnen.

Broeder Carlo Bos had met touw en katrollen tussen de bomen enige ingenieuze speelwerktuigen voor de kinderen gemaakt, zoals een kabelbaan. Menige volwassene heeft hier echter ook gebruik van gemaakt, dit tot grote hilariteit van de kinderen, omdat er dan wel eens wat misging.

Iedere dag werd er door broeder Wim Mooy melk bij de boer en brood gehaald.

De enige spelbreker was het weer. Bijna iedere dag heeft het geregend. Gelukkig had bijna iedereen een waterdichte tent en liet niemand zich door dit weer ontmoedigen. Zelfs na maandagnacht, waarin een wolkbreuk het kamperrein blank zette en twee broeders tot 2 uur in de nacht bezig waren met het graven van afwateringssystemen en kuilen, vertrok er niemand, maar werden er allerlei ingenieuze constructies gemaakt van hout, touw en plastic om maar droog te kunnen koken, eten of zelfs slapen.

De organisatoren van het kamp (Paul en Mary van 't Schip, Rolf en Thea van der Put, Alfred en Leidy de Bruine en Carlo en Armanda Bos) hebben al het mogelijke gedaan om dit kamp tot een succes te maken, maar zonder het enthousiasme van alle deelnemers van groot tot klein, was het nooit zo'n succes geworden. Het was heerlijk om al die kinderen met elkaar te zien spelen en rennen, om 's avonds als de kinde-

ren in bed lagen met elkaar nog na te praten over de afgelopen dag of te discussiëren over dingen die ons allemaal na aan het hart liggen.

Iedereen was van mening dat zoiets voor herhaling vatbaar was en dat er meer gezinnen zoiets mee zouden moeten maken.

Het is ons dan ook gelukt om voor 1978 weer de beschikking te krijgen over hetzelfde bosterrein.

Hieronder volgen enkele gegevens:

Wanneer: Kamp I zaterdag 15 juli tot zaterdag 22 juli 1978.

Kamp II zaterdag 22 juli tot zaterdag 29 juli 1978.

Voor wie: Gezinnen die lid zijn van de kerk en 1 of meer kinderen beneden de 12 jaar hebben.

Waar: Landgoed „Boschlust”, Fianestraat 12, Bergen op Zoom.

Kosten: Ongeveer f 4,— per persoon per dag. Hierbij is inbegrepen iedere dag brood en melk, staanplaatsgeld en algemene kosten.

Hoe: Er wordt gekampeerd in tenten. Vouwcaravan is toegestaan. Gewone caravan **niet**. Ieder gezin moet zijn eigen tent en andere kampeermaterialen meenemen.

Opgave: Zo spoedig mogelijk, doch vóór 31 januari 1978. Per kamp is er maar plaats voor ongeveer 15 gezinnen. Bij de aanmelding moeten we rekening houden met „wie het eerst komt, wie het eerst maalt.”

Opgeven bij: Rolf G. van der Put, Cronestein 75, Gouda, tel. 01820-21429. Het liefst telefonisch, onder vermelding welk kamp (I of II) en het aantal kinderen dat men heeft.

Uit de opgegeven gezinnen zullen enige echtparen gevraagd worden mee te werken aan de organisatie van hun kamp.

We hopen dat we in 1978 net zulke goede kampen zullen hebben als het afgelopen jaar en dat een ieder daarvoor zal worden opgebouwd.

Br. Rolf van der Put

Br. Paul van 't Schip

